BİLGİN ADALI

ZAMAN BİSİKLETİ

47. baskı

Kapak Resmi: Mert Tugen

ZAMAN BİSİKLETİ 1

CAN ÇOCUK

BİLGİN ADALI

ZAMAN BİSİKLETİ

ZAMAN BİSİKLETİ 1

Yüz bin yıl öncesinden iki kardeş: Çuka ile Anin... Yüz bin yıl sonra bugün, yine iki kardeş: Yağmur ile Damla... Ve yolcularını geçmişe götürebilen mucizevi bir bisiklet! Çocuk edebiyatının yaratıcı kalemi **Bilgin Adalı**'nın kendine özgü üslubuyla hayat bulan serüven dolu bir roman!

Yağmur ile Damla, eski çağlara gidip gelebilen bir zaman bisikleti icat ederler. Üstelik bu heyecan dolu macerada babaları da onlara eşlik eder. Bu yolculuklardan birinde, günümüzden tam yüz bin yıl öncesinde, Antalya'daki Karain Mağarası'nın yakınında dururlar ve orada bugünkü insanların ataları olan ilk insanları görürler. Gördükleri şeylerden kimsenin akıl edemeyeceği sonuçlar çıkarıp yeni buluşlar yapmaya çalışan Çuka ile Anin de o insanlardandır.

11,50 TL KDV DAHİL | roman

YAŞ	9	10	11	+

CAN ÇOCUK
cancocuk.com

ISBN 978-975-07-0350-8
9 789750 703508

ISBN 978-975-07-0350-8

1. Basım: 2004
47. Basım: 15.000 adet, Eylül 2018

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzelti: Seda Ateş
Kitap Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)
Kapak Tasarım: Lom Creative (www.lom.com.tr)
Tasarım Uygulama: Recep Eren

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Yayıncı Sertifika No: 31730
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2018
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Kapak Baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 35382; Adres: Maltepe Mah. Litrosyolu Sok.
2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4 Zeytinburnu, İstanbul

İç Baskı ve Cilt: Yıldız Matbaa Mücellit; Sertifika No: 33837
Adres: Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi
No:3 Kat:2 Topkapı, Zeytinburnu, İstanbul

Zaman Bisikleti 1

Zaman Bisikleti

Bilgin Adalı

Kapak Resmi: Mert Tugen

BİLGİN ADALI (1944-2012)

İlk büyük yolculuğumu Ay'a yaptım. Jules Verne'in "Ay'a Yolculuk" kitabıyla. "İki Çocuğun Devriâlemi" kitabını okuyarak tüm dünyayı dolaşıp serüvenden serüvene koştuğumda, beşinci sınıftaydım. Kitapların evreninde unutulmaz geziler yaparken bir de baktım büyümüşüm. Bu kez gerçek yolculuklara çıktım. Yurdumuzun hemen her yanını, dünyamızın da yarısını dolaştım. Bir gün canım sıkıldı hep günümüzde yaşamaktan. "Zaman Bisikleti" ile zaman içinde yolculuğa çıktım. Sonra da gördüklerimi oturup yazdım. Bir sürü kitabım oldu.

YAZARIN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN DİĞER KİTAPLARI:

Alev Kız Aninna (Aninna'nın Serüvenleri 1) • Büyük Göç (Aninna'nın Serüvenleri 2) • Atlantis'in Çocukları 1 • Atlantis'in Çocukları 2 • Atlantis'in Çocukları 3 • Dünyamızın İlk Şafağı (Çatalhöyük Öyküleri 1) • Ateşin Çocukları (Çatalhöyük Öyküleri 2) • Bolluk ve Savaş (Çatalhöyük Öyküleri 3) • Geçmişten Gelen Konuklar (Zaman Bisikleti 2) • Zamanda Kaza (Zaman Bisikleti 3) • Genlerin Şifresi • Gezgin • Kariye Hazinesi • Kralın Adaleti • Uzaylılar Geliyor

Giriş

"Tan ışımaya yeni başlamıştı. Mağaranın önünde, hiç sönmemesi gereken ateşin, gece karanlığındaki parıltısı gün ışığına yenik düşmek üzereydi. Ateş nöbetçisi uyukladığı yerde kımıldadı, yandaki çalı yığınından bir dal parçası çekti, ateşi karıştırdı, sonra elindeki dalı ateşin üstüne attı. Keyifli bir çıtırtı işitildi, alev parladı. Hiç sönmemesi gereken ateş bir duman salıverdi göğe. Gün ışımış olsa da, ovanın her yerinden görülebilirdi artık.

Mağara, Batı Toroslar'da bir yamaçtaydı. Önünde büyük, verimli bir ova... Mağarada yaşayanlar her türlü gereksinimlerini bu ovadan sağlayabiliyorlardı. Av boldu. Meyve boldu. Toprak Ana bütün gücüyle burada yaşayan-

ları beslemeye çalışıyordu sanki. Ama öyle kolayca yaşadıkları da sanılmamalıydı. Karda, kışta, fırtınada, tipide o hiç sönmemesi gereken ateşi hep yanık tutmak zorundaydılar. Bir sönse, yeniden yakmak için belki de kuşaklar boyu uğraşmaları gerekirdi. Yırtıcı hayvanlara karşı kendilerini korumak zorundaydılar. Gerçi Toprak Ana bunun için gerekli önlemi almış, yaşadıkları mağarayı, öyle kolay tırmanılamayacak bir yamaca oymuştu. Ama hayvanlar yine de çıkabiliyorlardı. Yüksekte olmak başka bir işe yarıyor, mağarada yaşayanlar, hayvanı uzaktan ayırt edebiliyor, önlem alıyorlardı. Kendilerini korumak için sopaların ucuna bağladıkları yontulmuş taştan baltaları, sivriltilmiş kemikten mızrakları vardı."[1]

Az sonra çıkacağımız yolculukta gideceğimiz Karain işte böyle bir yerdi günümüzden yüz bin yıl önce. Çuka ve kız kardeşi Anin, burada yaşıyorlardı.

Günümüzde, Antalya yakınlarında bulunan Karain, girişi pek büyük olmasa da, içerisi çok geniş, yüksek tavanlı bir mağara. Çuka'nın yaşadığı dönemde, yani günümüzden yüz bin yıl önce, daha da geniş olmalı. Zamanla mağaranın zemini toprakla dolmuş. Şimdi arkeologlar orayı kazarak Çuka'nın zamanından kalma araç-gereci, kalıntıları çıkarıyorlar. Bugünkü bilgilerimizi o kalıntılardan edinebiliyoruz.

Şimdi sıkı durun bakalım. Uzun bir yolculuğa çıkacağız, Çuka ve Anin'le tanışacağız.

---

[1] Ömer Tuncer, *İşte Anadolu*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1999.

Birinci Bölüm

Karain Mağarası'na bir belgesel film çekmek üzere gitmiştim. Atalarımızın yaşamış olduğu bu koca mağara beni pek etkilemişti doğrusu. O çağda insanların nasıl yaşamış olduklarını çok merak etmiştim. En çok da, insanların yaşamını kolaylaştıran pek çok buluşun nasıl yapıldığını merak ediyordum. Bir kayanın üstüne oturup gözlerimi yumduğumda, görür gibi olmuştum onları.

O an, bir yolunu bulup o çağa gitmeye karar verdim. Ama daha önce, otomobile binip de bir yerden bir yere gider gibi zaman içinde gezinmemi sağlayacak bir araç

yapmak gerekiyordu. Bunu da ben yapamazdım doğrusu. Eve döner dönmez, yardımcılarımı çağırdım.

"Yağmur, Damla (bunlar benim kızlarım), gelin bakalım yardım edin bana!"

"Geldik baba."

"Önce şu benim eski bisikleti bilgisayara bağlayalım."

"Nasıl bağlayacağız baba?"

"Onu bilmem. Bildiğiniz gibi bağlayın. Ama bilgisayarı açıp da bisiklete bindiğimde beni çok eski çağlara götürebilsin."

"Biz de seninle gelebilir miyiz baba?" diye sordu Yağmur.

"Gelebilirsiniz," dedim.

"Yaşasıııın!" diye bağırdı Damla.

"Ama önce bisikleti bilgisayara bağlayıp bir *Zaman Bisikleti* yapmalısınız. Ben şimdi biraz uyuyacağım."

"Peki baba," dedi Yağmur.

Şöyle bir saat kadar kestirdikten sonra yanlarına geldiğimde tuhaf bir aletle karşılaştım. Kızlar nasıl becermişlerse benim eski bisikleti parçalamışlar. Ön tekerleğini de arkaya bağlamışlar. Pedalı çevirince iki tekerlek birden dönüyor. Bisikletin elektrik üreten dinamosunu da iki kabloyla bilgisayara bağlamışlar. Böylece hem gerektiğinde bilgisayara enerji sağlanacakmış, hem de ben pedalları öne doğru çevirirsem geleceğe, geriye doğru çevirirsem eski çağlara gidebilecekmişim. Bunun nasıl olacağını pek anlayamadım ama, söylediklerine göre bilgisayara bunu sağlayacak özel bir program yüklemişler.

Bisikletin tepesine kocaman bir şemsiye bağlamışlar.

Bu, zaman içinde gezerken kozmik yağmurlardan korunmak içinmiş. Onun tepesine de bir alüminyum tencere kapağı takmışlar. Bu da cep telefonuyla rahatça konuşabilmem için bir çanak antenmiş. Bisikletin iki yanına da iki kocaman çanta asmışlar. Çantaların içi yiyecek, içecek, el feneri, bıçak, kazma, kürek, çekiç, çivi, pense, kalem kâğıt gibi şeylerle dolu. Yağmurluk, gömlek, kazak koymayı da unutmamışlar.

"Bunlar ne olacak?" dedim.

"Orada gerekebilir," dedi Damla.

"Nelerle karşılaşacağımızı biliyor muyuz?" dedi Yağmur.

"Kim bilir ne serüvenler yaşayacağız. Hazırlıklı olmamız gerekmez mi?" dedi Damla.

"Ay, şimdi siz ikiniz de benimle geliyor musunuz gerçekten?"

"Eveeeet!" diye bağırdı ikisi birden.

"Baksana, bisikletin selesini üç kişilik yaptık," dedi Yağmur.

"Peki bu küçücük eski bisikletin gücü bizim üçümüzü birden eski çağlara götürmeye yetecek mi?"

"Yeter yeter. Sen merak etme."

"Hadi öyleyse, binin de gidelim."

Üçümüz birden bisiklete kurulduk. Bilgisayarı açıp programı yüz bin yıl öncesine ayarladım.

Şimdiye kadar olanlar bana bir oyun gibi geliyordu. Ama bisiklete binip de pedalları çevirmeye başlayınca yanıldığımı anladım. Bir anda çevremizdeki her şey değişiverdi. Ben pedalları geriye doğru çevirdikçe yaşadığı-

mız her şey tersine dönmeye başladı. Az önce yaptığımız konuşmalar bile tersine dönmüş, sonu başa gelmişti. Tersine dönünce, şöyle olmuştu konuşmalarımız:

"Ama önce bisikleti bilgisayara bağlayıp bir *Zaman Bisikleti* yapmalısınız. Ben biraz uyuyacağım," dedim.

"Yaşasııın!" diye bağırdı Damla.

"Gelebilirsiniz," dedim.

"Biz de seninle gelebilir miyiz baba?" diye sordu Yağmur.

"Onu bilmem. Bildiğiniz gibi bağlayın. Ama bilgisayarı açıp da bisiklete bindiğimde beni çok eski çağlara götürebilsin."

"Nasıl bağlayacağız baba?"

"Önce şu benim eski bisikleti bilgisayara bağlayalım."

"Geldik baba..."

"Yağmur, Damla gelin bakalım yardım edin bana."

Pedalları daha hızlı çevirdikçe her şey silikleşti. Sanki bulutların içinde gidiyor gibiydik. Gözümün önünden hızla geçen şeyler daha önce yaşadığım şeylerdi. Kendi bebekliğimi bile gördüm bu arada. Doğrusu, çok şeker bir bebektim. Anneme bir şeyler anlatmaya çalışıyordum, ama ne olduğunu ben bile anlayamadım. Demek ki insan kendi bebekliğindeki düşünceleri bile anlamakta zorlanıyor. Bebekler anlaşılmaz kişilerdir zaten. Ya ağlarlar ya gülerler. Bir de durmadan uyurlar. Aman uyusunlar. Uyuyunca gürültüleri eksik oluyor.

Heyecan içinde pedalları öylesine hızlı çevirmişim ki bir an sonra kendimizi kükürt kokan lavların aktığı bir ortamda buluverdik. Tepemizde, kükürt ve asit bulutla-

rının arasından görünen kocaman, kıpkızıl bir güneş vardı. Belli ki Dünyamızın en erken çağlarından birindeydik. Bu hızla biraz daha pedal çevirsem, Dünyamızın oluşumunu bile görebilecektik sanırım.

"Pedalları ileriye doğru çevir baba!" diye bağırmasaydı Yağmur, o kızgın lavların, zehirli buharların arasında kalıp bir anda yok olacaktık. Hemen var gücümle pedalları ileriye doğru çevirmeye başladım.

Görüntü bir anda değişti. Biraz yorulduğum için yavaş yavaş çeviriyordum pedalları. Hareket halindeki bir otobüsün penceresinden bakar gibi çevremizdeki değişimi izleyebiliyorduk.

Asit, kükürt bulutları, yanardağlar, lavlar kaybolduktan sonra ıslık çalan rüzgârların estiği bir ortama geldik. Kızıl kumlar uçuşuyordu havada. Az sonra yosuna benzer bitkilerle kaplı kayaların bulunduğu bir yerdeydik. Yosunlar gözümüzün önünde biçim değiştirmeye başladılar. Sudan fırlayan garip bir balığın yüzgeçleri ayak oldu, balık minik bir sürüngene dönüştü. Bizimle oynaşmak ister gibi hareketler yapan minik sürüngen birden bizi yakalamaya çalışan bir dinozor oldu. Korkudan, olanca gücümle çevirdim pedalları. Yoğun bir bulutun içine girdik.

Ben ne yapacağımı şaşırmış deliler gibi pedal çevirirken, Damla, "Babamıza biraz yardım etsene abla," dedi.

Yağmur, bilgisayarın klavyesinde birkaç tuşa bastı. Çevremizdeki bulutlar dağıldı. Ben hâlâ pedalları çeviriyordum ama olduğumuz yerde duruyorduk.

"Artık pedal çevirmene gerek yok baba, ama," dedi Yağmur.

"Ne oldu? Neredeyiz?"

"Tam gelmek istediğimiz yerde ve zamandayız. Bizim zamanımızdan yüz bin yıl önceki insanların yaşadığı Karain Mağarası'nın az ötesindeki bir kayanın arkasındayız."

Derin bir soluk aldım. Bisikletten inip bacaklarımı ovmaya başladım.

"Babaaaa!" diye bağırdı Damla.

"Efendim?" dedim bir parça öfkeyle.

"Babacıık..." dedi olanca şirinliğiyle bu kez, "Bisikletimizi dallarla örtüp gizlemezsek, Karainliler bizi görürler."

"Görsünleeer. Ne olur? Bizi yemezler ya..."

"Ama babaaa..." diye söze girdi Yağmur, "O zaman tarihin akışı değişir."

Akıllı kızlarım beni tam zamanında uyarmışlardı. Çok eskiden bir kitapta okuduklarım geldi aklıma:

"Zaman içinde çok gerilere gidebilsek... Karnımız acıkınca yanımızdan geçen bir tavşanı yakalayıp yesek... O tavşanın yavrularının, yavrularının doğuracağı yavruların ve onların da yavrularının, sonradan gelecek tüm yavruların dünyamız üzerinde yapacağı küçücük değişiklikleri tümüyle yok etmiş olurduk. Yalnızca o tavşan yüzünden dünyanın çehresi, tarihi tümüyle değişebilirdi," diye yazıyordu.

Niye? Çünkü ne kadar süreceğini, neleri etkileyeceğini bilmediğimiz bir yaşam zincirini yok etmiş oluyorduk. Belki o tavşanın birkaç göbek sonraki torunlarından birini avlayarak açlıktan kurtulacak olan kişi, insanlık tari-

hindeki önemli kişilerden birisinin babası olacak. O tavşan olmayınca, tavşanın torunu da olmayacak, torunu olmayınca, o önemli kişinin babası açlıktan ölecek. O ölünce, oğlu olan önemli kişi de doğamayacak. Yaşam zinciri bu işte. Her şey birbirine bağlı.

Akıllı kızlarımla gurur duydum bir kez daha. Hemen dallarla gizledim bisikletimizi. Artık kimse bulamazdı bizi.

Kızlar çantalara üç tane dürbün koymuşlar nereden buldularsa. Üçümüz birlikte dürbünlerle Karain Mağarası'nın önündeki insanları izlemeye koyulduk.

Sabahın erken bir saatiydi. Güneş yeni doğuyordu. Ateş nöbetçisi uyukladığı yerde kımıldadı, yandaki çalı yığınından bir dal parçası çekti, ateşi karıştırdı, sonra elindeki dalı ateşin üstüne attı. Keyifli bir çıtırtı işitildi, alev parladı.

"Baba, sol tarafa bak," dedi Yağmur.

Solda, mağara girişinin hemen önünde uykudan yeni uyanmış, esneyerek gerinen Çuka duruyordu.

İkinci Bölüm

12-13 yaşlarında bir oğlandı Çuka. Üstünde, hayvan postundan yapılmış bir giysi vardı. Saçları uzuncaydı. Yüzü gözü bir parça kirliydi, ama çok sevimliydi. Göbeğini kaşıyıp uykulu gözlerle çevreye bakındı bir an. Sonra hızlı hızlı ateş nöbetçisinin yanına doğru yürüdü. Yanan dal ve çalıların üstüne iki tane kocaman odun parçası koydu. Alevler bir anda büyüdü. Ateşi canlı tutmak gerekti. Karainlilerin temel görevlerinden biriydi bu. Sonra, o gün yapması gereken işleri düşündü.

Bugün Çuka'yla kız kardeşi Anin'in meyve toplama günleriydi. Bayırın altındaki ovada bulunan ağaçlardan

meyve toplamaya gideceklerdi. Babası Ara ile annesi İlnin, çekirdeklerini ayıklayıp o meyveleri kış için kurutacaklardı. Karain'de her şey uyumlu bir işbirliği içinde yapılırdı. Çocuklar da güçlerinin yettiği işlerde büyüklere yardım ederlerdi.

Amaaaaa... Daha önce yapması gereken çok önemli bir işi vardı Çuka'nın. Anin biraz daha uyurdu. O uyanana kadar zamanı vardı.

Çuka hemen Taşçı Amca'nın yonttuğu çakmaktaşından yapılma el aletlerinin bulunduğu yere koştu.

Taşçı Amca'nın çakmak taşlarını birbirine vurarak yonttuğu aletler çok keskin, çok güzeldi ama hep elde tutulması gerekiyordu. Çuka, sorun olarak gördüğü her şeye bir çözüm bulmaya çalışan bir çocuktu. Örneğin, vurdukları büyük av hayvanlarını sürükleyerek getirmek çok zor oluyordu. Hayvanları ayaklarını bağlayıp bir sırığa geçirerek taşımanın çok daha kolay olduğunu düşünen o olmuştu. Bu düşüncesini büyüklere ilk anlattığında kimse onu ciddiye almamıştı ama, çekerek taşıyamadıkları bir yabanöküzünü bu yolla kolayca taşıdıklarını görünce, kabiledeki herkes Çuka'yı alkışlamıştı.

Taşçı Amca'nın yonttuğu aletler hep elde tutulduğu için, av hayvanlarının çok yakınına gitmek gerekiyordu. Yırtıcı hayvanlara karşı ise, çoğu zaman etkisiz kalıyordu bu aletler. Çuka ne zamandır buna bir çözüm arıyordu. Önceki gün, kurutulmak üzere asılmış etlere musallat olan bir kargayı kovmak için eline geçirdiği dal parçasını fırlatan küçük çocuk ona bir fikir vermişti. Dal döne döne gitmiş, karganın kafasına çarpmıştı. Kaplanlarla

sırtlanları kaçırmaya yetmezdi öyle bir dal parçası ama, ya ucuna Taşçı Amca'nın baltalarından biri bağlı olursa?.. İşte şimdi Çuka, Anin uyanmazdan önce bunu denemek istiyordu.

Evet, zaman içinde tam yüz bin yıl geriye gittik. Yağmur, Damla ve ben bir kayanın arkasından merakla Çuka'yı izliyoruz.

Aşağıdaki meyve ağaçları ve kır çiçekleriyle dolu vadiden gelen esinti doğanın en güzel kokularını getirdi Çuka'nın burnuna. O kadar keyiflendi ki Çuka, bir an için, yapmayı düşündüğü şeyi tümüyle unutup coşkuyla hoplayıp zıplamaya başladı. Kendini tutamayıp peş peşe taklalar attı. O kadar mutluydu ki, bir süre kollarını, bacaklarını açarak çimenlerin üstünde boylu boyunca yattı.

Bu küçük sevinç gösterisinin ardından, Çuka önce uygun kalınlıkta bir dal seçti. Taşçı Amca'nın keskin taşlarından biriyle daldan kol kadar (sizin değil, benim kolum kadar) bir parça kesti. Taşçı Amca'nın yonttuğu en büyük taş aletlerden birini alıp ince kesilmiş deriden yapılma bir iple, bu dal parçasına bağladı.

"Bunun adı balta olmalı..." dedi kendi kendine. Kaldırıp uzaktaki bir ağaca doğru fırlattı baltasını. Çuka'nın baltası ağaca değer değmez, taş bir tarafa, dal parçası bir tarafa fırladı.

Çuka sanki bu başarısızlığı bekliyor gibiydi.

"Onun da çaresini bulurum ben..." dedi büyük bir güvenle. O sırada gözlerini ovuşturarak kız kardeşi Anin geldi. İki kardeş, hemen vadiye inip meyve toplamaya başladılar ama, Çuka'nın aklı fikri hep o baltadaydı... Bir

yandan meyve topluyor, bir yandan da kendisine fikir verebilecek bir şeyler var mı diye çevresine bakınıyordu.

İşte tam o sırada kocaman bir elma gördü.

"Buldum!" diye bağırıp sevinçle zıplamaya başladı.

Anin, ağabeyinin durup dururken bağırıp zıplamasından hiçbir şey anlamamıştı. Eline ayağına diken batmış olabilir miydi? Ama bir tarafına diken batan bir insan "Buldum!" diye bağırmaz, "Ay!" diye çığlık atardı.

Az sonra ağabeyi hiçbir şey olmamış gibi yeniden meyve toplamaya başlamıştı. Meyvelerin ağırlığından dallar iyice aşağıya sarktığı için, ağaca çıkmaları bile gerekmiyordu.

"Ne buldun?" diye sordu ağabeyine Anin.

"Sen anlamazsın," diye yanıtladı onu Çuka, "anlamazsın. Yaşın daha çok küçük."

"Hiç de bile. Artık koca kız oldum. Yaşım küçük olsa annem seninle gelip meyve toplamama izin verir miydi?"

"Amaaan, neyse ne. Seni ilgilendirmez neyi bulduğum."

Altındaki çatal bir dala takılmış sıradan bir elmaydı gördüğü Çuka'nın. Ne olabilirdi ki bu? Yağmur'la Damla'ya sordum Çuka'nın neyi bulmuş olabileceğini.

"Sen anlamazsın," dedi Yağmur, Çuka'nın ses tonuyla.

"Anlamazsın çünkü yaşın çok büyük," diye ekledi Damla, alaycı bir ses tonuyla.

Tam öfkeyle bağırmaya hazırlanıyordum ki ne demek istediklerini anladım. Çuka baltayı daha sağlam yapmak için düz bir dal yerine çatallı bir dal kullanacaktı. Böylece, çatalın arasına sıkışan keskin taş, fırlayıp gitmeyecekti.

"Yanıldınız işte. Anladım."

"Ama biz daha önce anladıııık," dedi ikisi birden. Doğru söze ne denir?

Gerçekten de, topladıkları meyveleri mağaraya götürürken, yollarının üstündeki çam ağacından çatallı bir dal kesti Çuka.

"Ne yapacaksın o dalı?" diye sordu Anin.

"Meyveleri bırakalım, görürsün."

Az sonra Çuka büyük keskin taşını çatalın arasına yerleştirmiş, çatalın iki ucunu birbirine bağlamaya başlamıştı. Sonra da çatalın arasındaki taşı dala çaprazlamasına sıkıca bağladı. Anin ağabeyinin yaptıklarını ilgiyle izliyordu.

Çuka baltasını yeniden karşıdaki ağaca fırlattı. Balta ağaca saplanmıştı ama çarpmanın şiddetiyle, keskin uçları taşı dala bağlayan derileri kesmişti.

"Hay aksi... Yine olmadı..." dedi Çuka öfkeyle. Oturup kara kara düşünmeye başladı.

Anin, arkasını dönüp gitmişti bile. Az sonra elinde değişik bir iple geri döndü. Kurutulup bükülmüş bağırsaktan yapılmış, Çuka'nın kullandığından çok daha sağlam bir ipti bu.

"Al bunu kullan. Bu kolay kolay kopmaz."

Çuka sevinçle fırladı yerinden. "Akıllı kardeşim benim..." diyerek Anin'i şakada şukada öptü.

Anin, "Yaaa... Yaşım küçükmüş... Anlamazmışım..." diye homurdanarak giderken Çuka baltasını yeniden bağlamaya koyulmuştu bile.

Gerçekten de Çuka'nın baltası tam istediği gibi oldu.

Taşçı Amca, taşı bağlayan iplerin geçtiği noktalara birer de çentik atınca, ipin kesilme tehlikesi de, taşın yerinden kayma olasılığı da tümüyle ortadan kalkmış oldu.

Karain kabilesinin avcıları bu baltayı ustaca kullanmayı çok kısa sürede öğrendiler. Artık baltalarını hızla fırlatarak, yırtıcı hayvanları yanına çok yaklaşmadan avlayabiliyorlardı.

Kabilenin başkanı ödül olarak Çuka'ya boynundaki başkanlık kolyesini armağan etti. Bu ne demekti biliyor musunuz? Kendisinden sonra, kabile başkanı Çuka olacaktı.

Üçüncü Bölüm

Çuka'nın baltayı icat edişini izlediğimiz günden bu yana birkaç hafta geçmişti. Sakin sakin gazetelerimi okuyup televizyon izlemeyi düşündüğüm bir pazar günü bir baktım, bizim zaman bisikleti pırıl pırıl silinmiş, pedalları dişlileri yağlanmış salonun orta yerinde duruyor. Oysa ben onu bodruma indirmiştim.

Zaman bisikletini hiç görmemiş gibi yapıp Elif'in pişirdiği (Elif, Yağmur'la Damla'nın annesi, yani benim eşim) kahvemi alarak koltuğuma oturdum ve gazetemi okumaya başladım.

"Füt tü füt tü füüüt füüüüt..." diye bır ıslık sesi geldi.

Baktım, Yağmur. Kafasını kaşıyarak bisikletin çevresinde dolanıyor. Hiç oralı olmadım. Bir dakika sonra Damla'nın sesi duyuldu:

"Aaaa! Bu zaman bisikleti ne arıyor burada?"

"Bilmem. Herhalde babam yeni bir yolculuk için hazırladı."

"Benim ilgim yok onunla..." diye homurdandım. Doğrusu şöyle keyifle gazetemi okumak dururken yüz bin yıllık bir yolculuğa çıkmaya hiç niyetim yoktu.

"Öyleyse annem getirmiştir," dedi Damla.

"Nedense burnun uzamaya başladı," diye yanıtladı onu Elif.

"Babacııık!" diye söze girdi Damla.

"Ne olur gideliiiiim," diye sözü bağladı Yağmur.

Baktım kurtuluş yok kızlardan. Direnirsem, akşama kadar sürecek bu. Gazetemi katladım, yana koydum. Kahvemden bir yudum daha aldım.

"Tamam..." dedim, "hadi hazırlanın gidiyoruz."

"Biz hazırlandık bile..." diye fırladı ikisi birden. İçi tıka basa doldurulmuş çantaları getirdiler kapının arkasından.

"Hayrola? Bu çantalara neler doldurdunuz böyle?"

"Uzun kalmamız gerekirse... Hazırlıklı olalım istedik."

"İyi... Hadi bakalım öyle olsun."

Üstümü değiştirdikten sonra, "Şimdiki zamandan Çuka'ya işine yarayabilecek bir şeyler götürmek ister miydiniz?" diye sordum.

"Hayıııır!" diye bağırdılar ikisi birden.

"Buradan götüreceğimiz herhangi bir şey, zamanın akışını da, tüm insanlık tarihini de değiştirir. Unuttun mu?" dedi Yağmur.

"Hem bırakalım ne yapacaksa Çuka kendisi yapsın. Öylesi daha keyifli," dedi Damla.

"Tamam tamam..." dedim. "Bilgiçlik taslamayın. Ben zaten şaka yapmıştım... Hadi bakalım gidiyoruz..."

Az sonra üçümüz birden bisiklete tünemiş, yola koyulmuştuk. Geçen yolculuğumuzdan edindiğimiz deneyimlerle, öyle dinozorların falan bulunduğu zamanlara hiç uğramadan, doğruca Çuka'nın zamanına gittik. Yine aynı kayanın ardına bisikletimizi saklayıp, dürbünlerimizi çıkarıp çevreyi gözlemeye başladık.

Sabahın çok erken bir saatiydi ve ateşin başında kafası düşüp düşüp kalkan ateş nöbetçisinden başka herkes uyuyordu.

Yoo hayır, herkes değil. Mağaranın girişinde bir kıpırtı vardı.

"Anin bu," dedi Damla.

"Eveeet Anin bu. Bu kadar erken bir saatte ne yapıyor ki?" dedi Yağmur.

Gerçekten de Anin'di bu. Elinde Çuka'nın icat ettiği baltalardan biri vardı. Ateş nöbetçisine sezdirmeden, mağaranın girişinin hemen yanındaki patikadan aşağıya doğru süzülüp gitti. Yol boyunca uzanan çalılıklar onu görmemizi engelliyordu ama, az sonra yeniden açıklığa çıktı.

"Herhalde elindeki baltayla avcılık yapmaya gitmiyor..." dedi Yağmur.

"Bekleyin bakalım, göreceğiz..." dedim.

Yanılmıyorsam, bu kez icat sırası Anin'deydi. Benimle dalga geçerler diye bu düşüncemi kızlara söylemedim. Dilleri öylesine sivri ki, bazen öfkeden çıldırtıyorlar beni. Ama az sonra, Anin'in ne yapmaya çalıştığını üçümüz birlikte gördük.

Anin, vadinin dibindeki nehrin kıyısında yetişen kamışların arasına girdi. Az sonra elinde uzun ve sağlam bir kamışla geri döndü. Yapraklarını koparıp üstünde en küçük bir kıymık bile kalmayacak biçimde temizledi kamışı. İnce tarafının ucunu bir parça kesip sivriltti. Sonra da bir elma ağacının altına gitti. Elindeki sivri uçlu kamışı havaya kaldırıp ucunu hızla yüksek dallardaki elmalardan birine batırdı. Kamışı hafifçe çevirince, elma dalından ayrılıverdi.

Anin gözlerimizin önünde yüksek dallardan elma koparma aleti icat etmişti.

"Benim aklıma bile gelmezdi öyle bir şey..." dedi Damla şaşkınlık içinde.

Bu arada Anin ikinci elmayı koparmıştı bile.

Mağaranın önü kalabalıklaşmaya başlamıştı. Az sonra Çuka göründü. Uykulu gözlerle çevreye bakındı. Belli ki Anin'i arıyordu. Göremeyince telaşlandı. Uzun süredir orada bekleyen ateş nöbetçisine sordu. O da görmemişti. Kardeşinin başına kötü bir şey gelmiş olabileceğinden korkan Çuka, telaşla sağı solu araştırmaya başladı. Mağaranın bulunduğu bayırın kenarına geldiğinde aşağıda elma toplayan kardeşini gördü. Yıldırım hızıyla aşağıya, yanına koştu.

"Anin şimdi iyi bir azar işitecek," dedi Damla.

"Akıllım... Görürsün bak, Çuka elindeki kamışı görünce, kızmayı falan unutacak. Şaşkınlıktan dilini yutacak."

Yağmur haklı çıktı. Çuka, Anin'e biraz yaklaştıktan sonra durup şaşkın şaşkın kardeşinin elma toplayışını izlemeye başladı. Anin'in topladığı elmalar epeyi olmuştu. En sonunda, kamışıyla ulaşabileceği yakınlıktaki elmalar tükenmişti. Boyu bir parça daha uzun olsa, yetişebileceği son bir elma daha vardı ama ona ulaşamıyordu. Birkaç kez zıplayarak ulaşmayı denedi, yine olmadı. Ama Anin'in vazgeçmeye hiç niyeti yoktu.

Bu arada Çuka, sessizce onu izliyordu.

Anin, bir elmaya, bir elindeki kamışa baktıktan sonra, Çuka'yı da, bizi de şaşırtan bir şey yaptı. Elindeki kamışı mızrak atar gibi daldaki elmaya fırlattı. Kamışın sivri ucu elmaya saplandı. Ağırlığı da elmayı daldan kopardı. Anin sevinçle koşup aldı elmayı kamışın ucundan ve keyifle yemeye başladı.

Kız kardeşinin bu buluşu Çuka'nın pek hoşuna gitmişti. Hemen yanına koşup kardeşinin başını okşadı. Yanaklarından öptü. Gerçekten de, Yağmur'un dediği gibi tek başına oraya gittiği için Anin'i azarlamayı unutmuştu.

İlk iş olarak yerdeki kamışı kaptı ve Anin'in ulaşamayacağı kadar yüksekte olan birkaç elmayı indirdi aşağıya. Bu iş çok hoşuna gitmişti. Daha sonra kamışı mızrak gibi savurarak daha yüksekteki elmaları düşürmeye çalıştı. Bu daha da hoşuna gitmişti. Birkaç elma düşürdükten sonra, kalın ucunu öne getirdiğinde kamışın daha düz-

gün gittiğini gördü. Bu kez, daha yüksekteki elmalara nişan almaya başladı.

"Hadi bakalım..." dedim kızlara, "Çuka'nın bundan sonra ne yapacağını tahmin edin."

"Topladıkları elmaları alıp mağaraya götürecek," dedi Yağmur.

"Belki önce içlerinden birini kendisi yer," dedi Damla.

"Hayal gücünüzü çalıştırın biraz."

"Aaaa, bulduuuum!" diye bağırdı Damla.

"Ben deeee!" diye atıldı Yağmur, "Mızrak yapacak."

"Bana kalırsa da öyle olacak," dedim.

Döndüklerinde yeniden kullanacakları için kamışı orada bırakıp, giysilerinin eteklerine doldurdukları elmalarla Anin ve Çuka bayırdan yukarı doğru yürümeye başlamışlardı bile.

Tam yolun ortasına gelmişlerdi ki, Çuka zınk diye durdu. Bir an bekledikten sonra hepimizi şaşırtan bir şey yaptı. Giysisiyle tuttuğu elmaları bırakıverdi. Elmalar paldır küldür, paldır küldür bayırdan aşağıya doğru yuvarlanırken, o da elmalarla yarışırcasına aşağıya doğru koşmaya başladı.

Bizim gibi Anin de şaşkınlıkla izliyordu onu.

Çuka, yuvarlanan elmaların önüne geçmişti bile. Yıldırım hızıyla koşuyordu. Yerdeki kamışı kaptığı gibi, yukarıya değil, ileriye doğru savurdu. Ok gibi fırladı kamış. On metre kadar ötede yere saplandı. Çuka kamışı birkaç kez daha fırlattıktan sonra, Anin'in ağacın dibinde bıraktığı baltayı aldı. Kamışın kalın ucunu iki yandan keserek sivriltti. Sonra da, en yakınındaki ağacın gövde-

sine doğru fırlattı. Kamışın sivri ucu, ağacın gövdesine saplandı.

Kamışı saplandığı yerde bırakan Çuka hemen baltayı kapıp kamışlığın arasına daldı. Bulunduğumuz yerden ne yaptığını tam olarak göremiyorduk ama çok beklememiz gerekmedi. Çuka, Anin'in kestiğinden daha kalın, kurumuş bir kamışla geri döndü. Kamışın yapraklarını iyice temizledikten sonra, kalın tarafından yaklaşık iki metre boyunda bir parça kesti. Kamışın kalın ucundan iki küçük parça keserek bir kertik açtı. Belli ki balta yaparken kullandığı çataldan aklına gelmişti bu. Sonra da elmaları melmaları hiç düşünmeden bayır yukarı koşmaya başladı.

Çuka'nın telaşını gören Anin de, olacakları kaçırmamak için elmalarıyla birlikte hızla yürüdü.

Mağaranın önüne geldiğinde Çuka soluk soluğaydı. Hemen ardından gelen Anin, kucağındaki elmaları meyve ayıklama yerine boşaltır boşaltmaz Çuka'nın peşinden koştu. Doğruca Taşçı Amca'nın yanına gittiler.

"Taşçı Amca, bir ucu bu kamışın ucundaki kertiğin içine girip bağlanabilecek bir kesici istiyorum. Kamışa gelen ucu küt, öteki ucu sivri olsun. Şöyle uzunca bir şey olmalı. Benim için yapar mısın lütfen?"

"Bu sıralar işim çok. Şimdi şu senin icat ettiğin baltaya uygun taşlar yontuyorum. Avcıların hepsi ondan istiyor."

"Ama bu da balta kadar önemli ve yararlı bir alet olacak."

"E canım, seni kıracak değilim ya. Biraz sonra gel, istediğin kesici hazır olur."

Tam o sırada Çuka, yerdeki kırık taşların arasında, istediği taşa benzer kırık bir parça gördü.

"Bak, tam buna benzer bir şey istiyorum. Ama arka ucu kamıştaki kertiğe oturup sıkıca bağlanacak gibi olsun."

"Anlaşıldı. Az sonra gel."

Çuka, Taşçı Amca'nın yanından ayrılırken, arkasından gelen Anin, "Anladıım," dedi bilmiş bilmiş.

"Ne anladın?"

"Bu kez bir mızrak yapacaksın."

"O neymiş o?

"Ben uydurdum. Hayvanlara fırlatmak üzere yapacağın aletin adı..."

"Anlaşıldı. Yöntemini sen buldun, adını da sen koydun. Ben de başkana söylerim, seni kabilenin mızrakçıbaşısı yapsın."

"İyi olur," dedi Anin, "Hadi şimdi gel de şu ortalığa saçtığın elmaları toplayalım birlikte."

"Ne diyorsunuz bu olanlara kızlar?" dedim benimkilere.

"Yine çok hoş bir olaya tanık olduk babacığııım!" diye boynuma sarılıp yanağımdan öptü beni Yağmur.

"Bence de öyleeeee!" diyen Damla da öteki yanağıma saldırdı.

Yanaklarımı iki saldırgandan kazasız belasız kurtardıktan sonra, "Hadi artık gidelim," dedim.

Kızlar sözleşmiş gibi, bir ağızdan, "Hayıııır!" diye bağırdılar. "Çuka'nın yapacağı mızrağı görmek istiyoruuuuuuuz!"

Kaçtır söylüyorum onlara, şu son heceleri uzatmamalarını ama bir türlü dinletemiyorum. Biraz öfkelenmiştim doğrusu.

"Pekiiiiiii!" diye bağırdım ben de.

O anda Çuka, sanki sesimi duymuş gibi başını kaldırıp bulunduğumuz yöne baktı. Neyse ki, arkasına gizlendiğimiz kayayla çalılar bizi çok iyi gizliyorlardı. Göremedi.

"Şiiişşşşşşşt!" dedim kızlara.

Çuka'yla Anin dağılan elmaları toplayıp meyve ayıklama yerine bıraktıktan sonra, Taşçı Amca'nın yanına koştular. Çuka'nın istediği taş, tam onun istediği biçimde hazırdı.

Anin, balta için kullandıkları sağlam ipten bir parça getirmişti yanında.

"Al bunu kullan," dedi Çuka'ya.

Çuka hemen Taşçı Amca'nın hazırladığı mızrak başını, kamışın kalın ucundaki kertiğe oturttu. Sıkıca bağladı. Taşçı Amca, Çuka'nın yaptığı bu şeyin ne işe yarayacağını öğrenmek için sabırsızlanıyordu.

"Taşçı Amca, bak bu bir mızrak. Adını Anin koydu. Aslında buluş da büyük ölçüde onun. Şimdi al şunu eline, ortasından tutup şu karşıdaki kütüğe doğru fırlat."

Doğrusu Taşçı Amca pek keyiflenmişti bu işten. Yepyeni bir icada tanık oluyor, ayrıca onu kullanan ilk insan oluyordu. Çuka'nın gösterdiği gibi kütüğe doğru fırlattı mızrağı. Zınk diye kütüğe saplanıverdi mızrak.

"İşte!" dedi Çuka, "Avcılarımız geyikleri, keçileri, öküzleri, bundan sonra böyle avlayacaklar. Kendilerine

saldıran ayılardan, aslanlardan, kaplanlardan bu yeni silah sayesinde korunacaklar."

O gün öğlen yemeği için kabile mağaranın önünde toplandığında, Çuka, bu yeni icadını başkana gösterdi. Mızrağı bir-iki kez denedikten sonra başkan pek keyiflendi.

"Sana verecek ikinci bir başkanlık kolyem yok. Seni nasıl ödüllendireyim?" diye sordu.

"Bu seferki ödül bana değil Anin'e," dedi Çuka, "Bu buluşumun asıl sahibi o. Anin'i kabilemizin mızrakçıbaşısı ilan edersiniz diye düşünmüştüm."

"Eeee, ne yapacak bu mızrakçıbaşı?"

"Mızrakların üretiminden ve dağıtımından sorumlu olacak. Anin çok akıllı bir kızdır, bu işi çok iyi kotarır."

"Senden bile akıllıyım. Yeni mi anladın!" diye bağırdı Anin.

Herkes, küçük kızın bu tepkisine bayıldı, kahkahalarla güldü.

"Tamam öyleyse," dedi başkan, "bugünden sonra, kabilemizin mızrakçıbaşısı Anin'dir."

Kabile halkı çığlıklar atarak, şarkı söyleyip dans ederek kutladı bu olayı.

Doğrusu ya, bütün gün boyunca kayanın arkasında, çalıların ardında gizlenerek bu olanları izlemekten belim ağrımıştı.

"Tamam, olayın sonunu da gördük işte. Daha fazla beklemenin anlamı var mı? Hadi bakalım, gidiyoruz..." dedim kızlara.

"Ama babaaaa!" diye itiraza yeltendiler yeniden.

Sesleri o kadar yüksek çıkmıştı ki, onca gürültüye karşın Çuka ve kabileden birkaç kişi duymuştu. Kızların sesini yırtıcı bir hayvan sanmış olmalılar. Çuka yeni yaptığı mızrağı, avcılardan birkaçı da baltalarını kapıp bulunduğumuz yöne doğru koşmaya başladılar.

Kızlara başka bir şey söylememe gerek kalmamıştı. Benden önce fırlayıp zaman bisikletindeki yerlerini aldılar. Ben de yerime geçip hemen pedalları çevirmeye başladım.

Az sonra kendi zamanımızda, evimizin bahçesindeydik. Zaman bisikletinden inerken, şöyle derin bir soluk aldım.

Yüz bin yıl öncesine yolculuk yapmayı kolay mı sanıyorsunuz. Bisikletin pedallarını çevirmekten sızım sızım sızlıyordu bacaklarım.

Bahçede birden yanı başında belirdiğimizi gören Elif, "Ayol ne çabuk gittiniz geldiniz?" demez mi.

"Sen bir de bana sor. Az kalsın Karainli avcılar bizi avlayacaklardı," diye homurdandım.

Benim homurtumu kim duyar ki? "Anneeeee. Çuka mızrağı icat ettiiii!" diye heyecanla bağırmaya başladı kızlar. Onlar yaşadığımız serüveni annelerine anlatırken, ben de bahçedeki şezlonga uzanıp kitabımı bıraktığım yerden okumaya başladım. Okurken, yorgunluktan uyuyakalmışım. İnanılmaz bir düş gördüm.

Dördüncü Bölüm

Sanki bir kuş olmuştum. Durduğum yerden şöyle hafifçe sıçrayıp kollarımı kanat çırpar gibi oynattığımda uçuyordum. Bacaklarımı sağa sola çevirerek istediğim yere gidebiliyordum. Aman Tanrım, ne keyifli bir şeydi, ne büyük bir mutluluktu böyle özgürce uçabilmek.

Önce evimizin çatısına çıktım. Bu kadar yüksekten minicik bahçemiz öylesine hoş görünüyordu ki... Sarmaşıklar, güller, çam ağacı, hanımeli, kadifeçiçeği, daha bir yığın başka bitki. Tepeden, salkım salkım çiçek açmış dünya güzeli küpe çiçeği görünüyordu.

Daha yükseğe, üst bahçedeki incir ağacının tepesine

kadar yükselmeye çalıştığım sırada , ters bir rüzgâr esti. Kanatlarımı (yani kollarımı) kontrol edemedim ve paaaat diye yere düştüm.

Bir de kendime geldim ki, hem güneşlenir hem de çok sevdiğim bir kitabı okurum diye bahçede uzandığım şezlongda uyuyakalıp yere düşmüşüm. Aman kimseler görmeden toparlanayım diye ayağa fırladığım sırada, bahçe kapısının ardından kıkır kıkır kıkırdayarak kızlar çıktı.

"O nasıl düşüştü babaaaa?" diye hemen dalgasını geçti Yağmur.

Tam ona uygun bir yanıt verecektim ki, "Uçmak nasıııl, güzel mi babaaaa?" diye gülerek bağırdı Damla.

Hemen karar verdim. Bu dalgacı kızlarla uğraşmaktansa, onları hiç duymamış gibi yapacaktım.

Kitabımı yerden alıp yeniden şezlonga uzanmaya hazırlanıyordum ki, Elif elinde bir kâğıtla geldi.

"Kapının altında bunu buldum. Çuka'dan sana bir mektup..."

"Ne?" diye dehşet içinde bağırdım.

"Çuka'dan sana bir mektup."

Elif'in elindeki kâğıdı hemen kaptım. Çevresi resimlerle bezenmiş çok süslü bir yazıyla, "Yeni icatlarımızın açılış törenine sizi ve kızlarınızı da bekliyoruz. Çuka" yazılıydı.

Yağmur'un yazısını hemen tanıdım. Ama öylesine hoşuma gitmişti ki bu parlak buluş, hiç bozuntuya vermedim.

"Bravo yahu..." dedim, "Karain postası da bizimki ka-

dar iyi çalışıyormuş demek. Düşünsenize bir, yüz bin yıl sonraya bile mektup yollayabiliyorlar."

Yağmur'la Damla, "Babayı nasıl da kandırdık ama..." dercesine muzip muzip bakınırken, onların bu tavrını hiç görmemiş gibi, "Hadi bakalım kızlar, toparlanın, Çuka'ya gidiyoruz," dedim.

İnanılmaz bir çığlık koptu.

"Hadi sen de gel," dedim Elif'e.

"Yoooo..." dedi Elif, "Ben daha Okul Anneler Birliği toplantısına gideceğim. Oradan Perşembe Pazarı'na uğrayıp kızlara giyecek bir-iki şey alacağım, bankaya uğrayıp annemin..."

Sözünü bitirmesini beklemeden, "Tamam tamam, anlaşıldı ki sen gelemiyorsun," diyerek susturdum onu.

Az sonra, kızlar ve ben, çok kısa süren ama çok uzun bir yolculuğa çıkmıştık bile. Göz açıp kapayana kadar, Çuka'nın mızrağı icat etmesinden yaklaşık bir yıl kadar sonraki bir zamana gelmiştik. Hemen kayanın gerisindeki gizli yerimizden mağarayı incelemeye, olup bitenleri gözlemeye koyulduk.

Değişen hiçbir şey yoktu. Çocuklar ağaçlardan meyve topluyor, anneler ayıklayıp güneşte kurutuyor, avcılar mızrak ve baltalarıyla avdan öküzler, geyikler, ceylanlarla dönüyor, yaşam akıp gidiyordu.

Ama Anin'le Çuka ortalıkta görünmüyordu... Duyabildiğimiz konuşmalardan anladığımıza göre iki kardeş babalarıyla birlikte, bugün bizim Beldibi diye adlandırdığımız yere gitmişlerdi.

"Terbiyesiz çocuk, hem bizi davet ediyor, hem kendisi

kalkıp başka yere gidiyor..." diye şakacıktan homurdandım. Kızlar kıkır kıkır gülüştüler

Beldibi, Karain'e kırk-elli kilometre uzakta, deniz kıyısında bir yerdir. Avcıların barınağı olduğu sanılan bir kaya kovuğunda, çok eski zamanlarda yapılmış av hayvanlarının resimleri vardır. Çukaların oraya ulaşabilmek için en az dört-beş gün yürümeleri gerekirdi sanırım. Bizimse öyle bir sorunumuz yoktu. Yağmur, bilgisayardaki haritada gideceğimiz yeri işaretledi, üç-dört pedal çevirince istediğimiz yere geldik.

Beldibi'ndeki resimler yeni yapıldığı için pırıl pırıldılar. Bizim zamanımızdaki gibi solgun değillerdi. Önce kızlara, yıllarca önce gelip de filmlerini çekmiş olduğum o şirin resimleri gösterdim. Pek beğendiler. Sonra da o kaya resimlerinin bulunduğu kovuğun üstündeki düzlüğe çıktık.

Altımızdaki, denize kadar uzanan düzlükte hiçbir yerleşim yeri gözükmüyordu. Oysa biz burada kocaman bir köy bulacağımızı sanıyorduk. Yanlışımız da buydu zaten. O çağların insanları kendileri için özel konut yapmayı öğrenmemişlerdi ki. İnlerde, mağaralarda yaşıyorlardı. Bu yanılgımızı fark ettikten sonra dikkatimizi mağaraların, inlerin bulunabileceği kayalık bölgelere yönelttik. Az sonra aradığımızı bulmuştuk.

Bir kilometre kadar ötemizde, girişi ağaçlar tarafından gizlendiği için kolay kolay görülmeyen büyük bir mağara vardı. Dürbünlerimizle bakınca, Anin, Çuka ve babaları Ara'nın, küçük bir grup insanla birlikte mağaranın önünde oturmuş olduklarını gördük. Hemen zaman

bisikletine atlayıp onlara daha yakın olan bir kayanın ardına gittik.

Buradaki insanların yaşam biçimi, Karain'dekilerden daha ilkeldi. Denize çok yakın olduğundan hava daha sıcaktı. Bu nedenle olsa gerek, bellerine doladıkları küçük birer deri parçasından başka giysi yoktu üzerlerinde. Karain'deki gibi mağaralarının önünde ateş de yanmıyordu.

Çuka'nın babası Ara onlara ateşi anlatıyordu. Yırtıcı hayvanlardan korunmak için nasıl yararlı olduğunu, etleri ateşte pişirince hem daha kolay yendiğini hem de daha lezzetli olduğunu falan söylüyordu. "Şimdi size ateş yakmayı öğreteceğiz," dedi Ara.

"Baba!" diye heyecanla fısıldadı Damla, "Geçen gelişimizde Çuka'lar ateş yakmasını bilmiyorlardı."

"Demek ki, aradan geçen zaman içinde öğrenmişler. İzleyelim bakalım ateşi nasıl yakacaklar..."

Çuka koşup biri ince biri kalın iki kuru dal parçası getirdi. Anin de birkaç avuç kuru ot topladı. Çuka, elindeki kalın dalı düzgün bir yere yerleştirip kaymasın diye sıkıca tuttu. Babası da kalın dalın üstüne dikine yerleştirdiği ince dalı, iki elinin arasında hızla çevirmeye başladı. Epeyce uğraştılar ama sonunda ince dalın ucu tutuştu. Anin hemen bir avuç kuru ot koydu yanan dalın üstüne. Üfleye üfleye otları alevlendirdiler. Alevlerin üstüne dikkatle biraz daha kuru ot ve birkaç parça ince çalı çırpı yerleştirdiler. Çalılar da alevlenince ateşi dallar ve odun parçalarıyla besleyip iyice alevlendirdiler.

Bizimkiler ateşi yakarlarken, ötekiler de merak ve he-

yecanla onları izliyordu. Ama ateşe yaklaşmaya korkuyorlardı.

Çuka eline ucu alev alev yanan bir odun parçası alıp odunun yanmayan ucundan tutarlarsa, ateşin kendilerine zarar vermeyeceğini gösterdi.

İçlerinden biri korka korka da olsa Çuka'nın uzattığı yanan dalı tuttu. Öylesine hoşuna gitmişti ki bu, zıplaya zıplaya dans etmeye başladı. Doğrusu çok komikti. Kendimizi tutamayıp kıs kıs gülmeye başladık. Az daha duyacaklardı bizi.

Daha sonra Anin'le babası, ucu çatallı bir dala geçirdikleri et parçasının nasıl pişirileceğini gösterirken, Çuka da avcılara mızrak ve balta yapmayı öğretti. Bu iki aletin nasıl kullanılacağını gösterdi.

Doğrusu bu yardımlaşma, bilgiyi paylaşma çok hoşumuza gitmişti.

"Tıpkı öğretmenimizin okulda bize yeni şeyler öğretmesi gibi, değil mi baba?" dedi Yağmur.

"Annemizin, babamızın, öteki büyüklerimizin de..." diye ekledi Damla.

Beldibi halkı gerçekten çok zekiydi. Ateş yakıp ateşten yararlanmayı da, mızrak ve balta yapıp onları kullanmayı da çok çabuk öğrendiler. Çuka birkaç gençle birlikte avlanmaya gitti. Kısa süre sonra kocaman bir dağ keçisiyle döndüler.

Onlar bütün kabilenin katılacağı büyük bir şölenin hazırlığını yaparlarken, biz de bisikletimize binip kendi zamanımıza döndük.

Bizi de evde bir şölen bekliyordu: giysi şöleni. Elif, kız-

lara renk renk bluzlar, pantolonlar almış. Ne Çuka kaldı akıllarında ne de Anin. Hepsini bir anda unutup çığlık çığlığa yeni giysilerini denemeye koştular. Ben de bahçede şezlonguma kurulup o sabah yarım bıraktığım kitabımı okumaya koyuldum.

Beşinci Bölüm

Bir pazar sabahı, erkenden, "Çuka'yla Anin'i özledik baba!" diye geldi kızlar.

Doğrusu ya ben de özlemiştim onları. Kim bilir neler yapıyorlardı şimdi.

"Hadi hazırlanın," dedim kızlara.

Annemizin yine çok işi vardı. O gelemedi. Biz üçümüz zaman bisikletine atlayıp Karain'in yolunu tuttuk.

Tam zamanında gelmişiz. Çuka balık avına gitmek üzere hazırlık yapıyordu. Hemen yerimizi alıp merakla izlemeye başladık.

Karain'in az ötesinden geçen dere tam bir alabalık tar-

lasıydı. Kocaman kocaman alabalıklar, sazanlarla doluydu dere. Bu balıklar, Karainlilerin temel besin kaynaklarından biriydi. Üç-dört kişi bir arada gidip derenin sığ bölümlerine kovaladıkları balıkların önünü taşlarla kestikten sonra, elleriyle yakalarlardı balıkları. Karain'e yaptığımız gezilerden birinde böyle bir balık avına tanık olup çok eğlenmiştik. Balığın üstüne atlayıp yakalamaya çalışan avcılar, çoğu kez derenin buz gibi sularında banyo yapmak zorunda kalıyorlardı. Birkaç saat uğraştıktan sonra en çok dört ya da beş balık avlayabiliyorlardı.

Çuka belli ki değişik bir yöntem deneyecekti. Bunu yaptığı hazırlıktan anlamıştık.

Önce aşağıdaki kamışlıktan sağlam, iki metre uzunluğunda bir kamış kesip geldi. Kamışın kalın ucunu iyice düzeltti. Oradaki boşluğa sıkıca oturan, ucu sivriltilmiş bir boynuz parçası yerleştirdi. Hazırladığı bu değişik mızrağı birkaç kez elinde tartarak dengesine, sağlamlığına baktı. Sonra da, dere kıyısına doğru ilerlemeye başladı. Elbette Anin de her zaman olduğu gibi peşinden gitti.

Bizim de onların peşine düştüğümüzü söylememe gerek yok sanırım.

Anin'in elinde ucu çatallı bir dalla uzun ama ince bir ip vardı.

"Onlar ne olacak?" diye sordu Çuka.

"Görürsün," dedi Anin her zamanki tavrıyla.

"Şimdi söylesen ne olur?"

Doğrusu ben de çok merak etmiştim onların ne işe yarayacağını ama, Anin'i siz de tanıyorsunuz artık. "Söylemem," dediyse, kesinlikle söylemez.

"Söylemem. Beni dinlemezsin nasıl olsa. Zamanı geldiğinde görürsün."

Çaresiz sustu Çuka. Dere kıyısında istediği gibi bir yer bulunca durup beklemeye başladı. Az sonra kendisine doğru gelen bir balık görmüş olmalı ki, kolunu havaya kaldırıp gerildi ve mızrağı her an atmaya hazır bir durumda bekledi.

"Bakalım başarabilecek mi?" diye fısıldadı Damla.

"Sus konuşma, çok yakındayız, bizi duyabilir," dedi Yağmur.

"İkiniz de susun," diye fısıldadım ben de.

"Ben konuşmuyorum," dedi Yağmur.

"Konuşuyorsun ya işte," diye diklendi Damla.

"Küçük cadılar, susun," diye fısıldadım onlara. Tam o sırada Çuka mızrağını fırlattı. "Cump!" diye bir ses duyduk.

Anin'in kıkır kıkır gülmesinden Çuka'nın balığı ıskaladığını anladık. Şimdi suya girip mızrağını alması gerekiyordu.

"Islanacaksın..." dedi Anin.

"Evet," dedi Çuka. Beline kadar suya girip mızrağını aldı.

"Islandın," dedi Anin, "üstelik balığı da ıskaladın."

"Bu ilk deneyişimdi," dedi Çuka, "ikincide ıskalamam."

"Ama ikinci seferde de ıslanacaksın."

"Ne olmuş yani? Öteki balık avcıları daha çok ıslanıyorlar."

"Aklını kullansan, ıslanmana gerek kalmazdı."

"Nasıl yani?"

"Al da şu ipi mızrağının ucuna bağla. İpi çektin mi suya girmene gerek kalmadan mızrak geri gelir."

"Bunu niye düşünemedim..." diye Çuka eliyle kafasına vurdu. "Bunu düşündün de daha önce niye söylemedin?" diye de azarladı Anin'i.

"Dinlemezdin ki..."

"Doğru, dinlemezdim. Aklım başka yerdeydi çünkü. Yine de sana teşekkür ederim akıllı Anin."

"Al da bağla şunu mızrağına."

"Başüstüne mızrakçıbaşı," diye bir kahkaha atarak ipi Anin'den aldı Çuka, mızrağın ucuna bağladı. İpin öteki ucunu sol eliyle tutarak yeniden beklemeye başladı. Az sonra yeniden mızrağını fırlatmak üzere gerilmişti.

Tam isabet! Durduğumuz yerden balığı göremiyorduk ama suyun dalgalanmasından balığın vurulduğu belli oluyordu.

"Yaşasıııın!" diye bağırarak mızrağı çekti Çuka. Ucunda gerçekten de kocaman bir alabalık vardı.

Anin sevinçle alkışladı Çuka'yı. Sonra da ucu çatallı sopayı uzattı.

"Al buna geçir balığı."

"Nasıl yani? Bu ne?"

"Bu bir balık askısı. Balığın kulağından sokup ağzından çıkarırsan, taşımak kolay olur. Yakaladığın tüm balıkları bu askıya asıp hepsini birden kolayca taşıyabilirsin."

Anin gerçekten de doğru söylüyordu. Vurduğu balığı ucu çatallı çubuğa geçirince Çuka da gördü bunu.

"Akıllı kardeşim benim..." diyerek bir kez daha sarıldı.

"Ben de akıllıyım ama sen benden daha akıllısın," dedi Anin, "Sen hep büyük şeyleri düşünüyorsun. Bu yüzden, küçük ayrıntıları gözden kaçırıyorsun. Ayrıntıları düşünmek de bana kalıyor."

"Şuna bak, neler de biliyor yaramaz..." diye geçirdim içimden.

O gün Çuka, yeni geliştirdiği mızrakla avlama yöntemiyle, bir saat içinde tam bir düzine alabalık yakaladı. Balıklar öylesine iriydi ki, Anin'in çatallı çubuğu hepsini taşımaya yetmedi. Bir başka çatallı çubuk daha bulmak zorunda kaldılar.

Onları öyle tek başlarına bir düzine balık yakalamış dönerken gören kabile halkı hemen çevrelerinde toplanıp alkışlamaya başladı.

Az sonra Çuka ve Anin yeniden dere kenarındaydılar. Tüm kabile de peşlerinde. Çuka onlara mızrakla nasıl balık avlayabileceklerini gösterdi. Bu arada üç-dört balık daha yakaladı.

Gençler hemen kamışlığa koşup Çuka'nınki gibi kamışlar kestiler. Kamışın ucuna kimisi Çuka'nın yaptığı gibi sivriltilmiş bir boynuz taktı. Boynuzu sivriltmek için uğraşmak istemeyen birkaç açıkgöz ise, boynuz yerine, sivri ucu ateşte sertleştirilmiş dallarla yetindiler.

Az sonra kabilenin tüm gençleri ellerinde ucuna ip bağlanmış birer mızrak, balık avlıyordu. Başlangıçta balıkları ıskalayanlar, ikinci üçüncü denemeden sonra suyun içindeki balıklara nasıl nişan alınacağını öğreniyorlardı.

Kısa sürede tüm kabileyi doyuracak kadar balık tutulmuştu. Balıkları Anin'in icadı olan çatal çubuklara geçirerek Mağara'nın yolunu tuttular. Biz, zaman bisikletinin, yanına dönüp kendi zamanımıza dönmeye hazırlandığımızda, ince çubuklara geçirilip ateş üzerinde pişirilmeye başlayan balıkların kokusu havayı sarmıştı bile.

"Geçin arkama, gidiyoruz," dedim kızlara. Göz açıp kapayana kadar kendi zamanımızda, evimizin bahçesindeydik.

Ortalık mis gibi balık kokuyordu.

"Galiba gelirken balık kokularını da birlikte getirdik baba!" dedi Damla.

"Öyle olmalı kızım. Baksana mis gibi balık kokuyor ortalık."

"Bence annem akşam yemeği için balık kızartıyor," dedi Yağmur.

Gerçekten de, Elif mutfakta balık kızartıyordu. Baktım, alabalık değil, lüferdi kızarttığı. Doğrusu Çuka'yla arkadaşlarının yakaladığı alabalıkları canım çok çekmişti ama olsuuuun... Alabalığın yerine, bizde de lüfer vardı işte.

O gece, yüz bin yıl uzaktaki Karainliler mağaralarının önünde bir balık şöleni yaşarken, biz de küçük bahçemizde mükemmel bir balık ziyafeti çektik kendimize. Zamanın iki ucundan, birbirimize el sallıyor gibiydik.

Altıncı Bölüm

O gün Yağmur'la Damla'nın sınavları vardı. Akşama sevinç içinde geldiler. Sınıflarında en yüksek notları onlar almıştı.

"Aferin benim akıllı kızlarıma," dedi Elif.

"Eh birer ödülü hak ettiniz," dedim ben de, onlara birer çikolata vermeye hazırlanıyordum ki, ikisi birden çığlık çığlığa bağırmaya başladılar:

"Yaşasıııııın! Çuka'yı görmeye gideceğiz."

"Durun canım, ben öyle bir şey söylemedim."

"Ödül dedin ya..."

Çantamın gözünden çikolataları çıkardım.

"Ben ödül diye bunlardan söz etmiştim."

"Bundan da ödül mü olurmuş," dedi Yağmur, burnunu kıvırarak.

"Hem annem istediğimiz zaman bize çikolata veriyor," diye ekledi Damla.

Bir an düşündüm. Haklılar. Öyleyseeee...

"Tamam. Anlaştık. Yarın sabah erkenden yola çıkarız."

"Sakın beni uyandırmayın," dedi Elif.

"Tamaaaam!" dedik üçümüz birden.

Sabahın erken bir saatinde, daha ben düşlerimin orta yerindeyken, "Pıssssst!" diye bir ses duydum. Yüzümü öteki yana çevirip tam kaldığım yerden düş görmeyi sürdürecektim ki, ikinci "Pıssst!" geldi. Bir el omzumu tutup beni sarsmaya başladı.

"Ne o eve hırsız mı girdi?" diye yataktan fırlayınca karşımda pısır pısır gülen kızları buldum.

"Hadi kalk, gidiyoruz. Biz her şeyi hazırladık..."

"Bu saatte mi?"

"Amaaan babaaa. Saatin nesi var," dedi Yağmur.

"Baksana yedi olmuş," diye ekledi Damla.

Saate baktım, daha yediye on vardı. "Yedi olmamış, yediye on var," diye homurdandım.

"Canım on dakikadan ne çıkar?"

Konuşmalarımız Elif'i uyandırmıştı. "Hani beni uyandırmayacaktınız? Gidecekseniz gidin artık," diye söylendi o da.

Anlaşıldı. Çaresi yok kalkıp gideceğiz. Üstümü değiştirip salona geldiğimde, gerçekten de zaman bisikleti ha-

zırlanmış beni bekliyordu. Kızlar yerlerini almışlardı bile. Oturup pedalları çevirmeye başladım.

Yağmur bu kez bilgisayarı son gittiğimiz tarihten bir yıl sonraya ayarlamıştı. Her zamanki yerimize gizlenip mağaranın girişini izlemeye başladık.

Ateş nöbetçisi her zamanki gibi ateşin başında uyukluyordu.

"Baba, ateş yakmayı öğrenmişlerdi ya... Ateşin başında niye nöbet bekliyorlar hâlâ?" diye sordu.

Ona ateşin, kabilenin var oluşu ve devamıyla ilgili bir simge olduğunu anlattım. Bunun daha sonra Anadolu'da binlerce yıl yaşayacak olan bir geleneğe dönüşeceğini söyledim.

"Anadolu'nun çoğu yerinde anneler hâlâ çocuklarına 'ocağımızı sen tüttüreceksin' der ya da birine kızdıklarında 'ocağın sönsün' diye bağırırlar."

"Haaa!" dedi Damla, "Televizyondaki bir dizide 'ocağı sönesice' diye bağırıyordu yaşlı bir kadın. Demek ki bu o..."

Benim yanıt vermeme fırsat kalmadan, Çuka dışarı çıktı. Hemen ardından Anin. Çuka ateşe birkaç odun parçası attı. Anin de. Çuka aşağıya, dereye doğru yürümeye başladı. Anin de. İkisi de konuşmuyorlardı. Çuka'nın bir sıkıntısı var gibiydi.

Önce Çuka, sonra Anin dere kıyısındaki bir kayanın üstüne oturdular. Biz de hemen olabildiğince yakınlarına sokulduk. Çuka bir süre sessizce Anin'e baktıktan sonra bezgin bir sesle konuştu:

"Konuşacak başka kimse olmadığına göre, anlamasan

bile seninle konuşmalıyım. Yoksa çatlayacağım."

"Konuş konuş, ben anlarıııım..." diye yanıtladı onu Anin, her zamanki tavrıyla.

"Sorun şu: Yaşamamızı kolaylaştıracak başka ne bulabilirim? Ne kadar düşünsem, aklıma yeni bir şey gelmiyor."

"Düşün düşün, geliiiir," dedi Anin.

"Bu kez çok önemli bir şey bulmak istiyorum."

"Bulursuuuuuun..."

"Benimle böyle anlarıım, bulursuuun diye konuşmaktan vazgeçer misin lütfen."

Anin, "Vazgeçeriiiim," diye yanıt vermedi ağabeyine. Doğrusu bu beni bir parça düş kırıklığına uğratmıştı.

İki kardeş kayanın üstünde bir süre sessizce oturdular. Çuka, dalgın dalgın uzaklara bakıyordu. Anin'se deredeki suların akışını izliyordu. Çok geçmeden Anin'de bir kıpırdanma başladı.

"Baksana," dedi, "su akıyor."

Onun konuşmasını taklit ederek, "Su akaaaar..." dedi Çuka.

"Ama hep aşağıya doğru akıyor. Yukarıya doğru akmıyor."

"Su akaaaar," diye yanıtladı onu yine Çuka. Ama az sonra eline diken batmış gibi zıpladı: "Ne dedin, ne dedin sen?"

"Su hep aşağıya doğru akıyor."

"Bulduuuuuum!" diye sevinçle haykırıp kayanın üstünde zıp zıp zıplamaya başladı Çuka.

"Dememiş miydim, bulursuuuun. Ama neyi bulduun? Ben daha hiçbir şey bulamadım."

"Mağaramızın önüne su getireceğim.."

"Ama mağara yukarıda, su burada, aşağıda. Suyu yukarı doğru akıtamazsın ki?"

"Suyun yukarıda olduğu bir yer biliyorum. Ama onu istediğim yere akıtmanın yolunu bilmiyorum. Bir yol bulmalıyım."

"Bulursuuuuun."

Kardeşine bir an için ters ters bakan Çuka birden değişmişti. Sabahki bezginliği gitmişti. Bir oraya, bir buraya gidiyor, suyun akışını izliyor, suya odun parçaları atıp onların nasıl yüzdüğüne bakıyordu. Bir an için bile olsa, yerinde duramıyordu. Onun bu heyecanlı halini izlemek doğrusu bizi de çok heyecanlandırıyordu.

Karainliler, içme ve kullanma sularını dereden, hayvan derisinden yaptıkları büyük torbalar içinde mağaraya taşıyorlardı. Bu, her gün birkaç kez yinelenmesi gereken eziyetli bir işti. Oysa suyu mağaranın yanına getirebilselerdi, bu çok büyük bir kolaylık olacaktı.

Çuka bir ara, küçük kanallar açıp suyun akışını istediği yöne çevirmeyi denedi. Dere kıyısından iç tarafa, karaya doğru açtığı incecik kanalda su ilerliyordu ama ancak yokuş aşağı olursa. Demek ki suyu yokuş aşağıya taşıyacak bir şey gerekliydi. Sanırım aradığı şeyi en azından düşünce olarak bulmuştu.

Koşarak Karain'in yan tarafındaki tepeye çıktı. Biz de peşinden elbette.

Aşağıdaki dere, daha yükseklerdeki dağların arasından şırıl şırıl akarak geliyor, bu tepede bir gölet oluşturduktan sonra, aşağıya, demin bulunduğumuz yere dökü-

lüyordu. Çuka'nın, "Suyun yukarıda olduğu bir yer biliyorum," dediği yer herhalde burası olmalıydı. Ama çevre çok kayalık olduğundan, Çuka'nın aşağıda yaptığı gibi küçük kanallar kazarak suyu buradan mağaraya doğru yönlendirmesi olanaksızdı. Başka bir yol bulması gerekiyordu.

"Ne dersin baba, yapabilir mi?" diye fısıldayarak sordu Damla.

"Bence yapabilir," dedi Yağmur, "Buna da bir çözüm bulur o."

"Bence de Çuka bir yol bulacak, amaaa, biz bunu gelecek ziyaretimizde görebileceğiz. Toparlanın gidiyoruz." Akşam olmak üzereydi. Çuka bile, peşinde Anin'le birlikte Karain'in yolunu tutmuştu.

"Ne olur babaaaaa... Bu gece burada kalalıııım!.." diye itiraz etti ikisi birden.

"Kalamayız. Öncelikle hazırlığımız yok. Sonra anneniz çok merak eder. Çok istiyorsanız sabah yeniden döneriz," derken, bu dediğimin gerçekleşmeyeceğini pek iyi biliyordum.

"Biz çadırımızı bile getirdik," dedi Yağmur.

"Bizi göremeyecekleri bir tepenin arkasına kamp kurarız. Kimse görmez," diye ekledi Damla.

"Hem geceleri burası kim bilir ne kadar heyecanlı olur. Onu da görmüş oluruz."

"Olmaz. Anneniz merak eder."

"Cep telefonunla arayıp haber ver."

"Cep telefonumla annenize bu çağdan ulaşamam."

"Amma da yaptıın babaaaa," diyerek bir parça da

alaylı bir biçimde itiraz etti Yağmur. "Çanak antenimiz var ya."

"O koca anteni niye ekledik bilgisayar sistemine?"

"Böyle günler için."

İyice köşeye sıkıştırmışlardı beni. İtiraz edebileceğim başka bir şey kalmamıştı. İçimden, "İnşallah kapsama alanı dışında kalır," diyerek evin numarasını çevirdim.

Annemizin sesi kesik kesik geliyordu ama, anlaşılıyordu. Üstelik, söylediklerimi de anlamıştı.

"Kendinize dikkat edin," dedi. Elif kızlarına çok güvenirdi.

"Merak etme, kızlar tehlikelere karşı beni korur," dedim. Güldüğünü duyar gibi oldum ama niye güldüğünden pek emin değildim. Tam soracaktım ki bağlantı kesildi.

Kızlara sorsam sanırım açıklayabilirlerdi annelerinin niye güldüğünü ama araya mutlaka alaycı birkaç söz sıkıştıracaklarını bildiğimden sormadım. Varsın gülsün.

Zaman bisikletiyle, Karainlilerin bizi göremeyecekleri bir tepenin ardına gidip kamp kurduk. Gerçekten de kızlar her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünmüşlerdi. Sivrisineklere karşı sprey bile getirmişlerdi.

Hava kararmadan tepenin alt taraflarındaki ağaçlık bölgeden toplayabileceğimiz kadar kuru odun ve dal topladık. Yemeğimizi yedikten sonra fenerimizi söndürüp bir süre karanlıkta oturduk.

Aslında "karanlık" yanlış bir sözcük. O gece dolunay vardı ve ay gökyüzüne asılmış kocaman bir tepsi gibi duruyordu. Ayın ışığında, tepenin altındaki ormanlık alan ve daha alçak tepeler peri masallarındaki peri kraliçele-

rinin gizemli sarayları gibi görülüyordu. Aydan uzaklara baktığımızda, hava kirliliği olmadığı için yıldızlar, kendi çağımızda hiçbir zaman göremeyeceğimiz parlaklıkta ışıldıyorlardı.

Biz tepede, kayalıklarla çevrili, hayvanların kolaylıkla ulaşamayacağı bir alana kamp kurmuştuk. Ama aşağıda uzanan vadiden, daha önce hiç duymadığımız hayvan sesleri geliyordu. Dağ aslanlarının kükremeleri, kurtların ulumaları, bilmediğimiz bir kuşun çığlığı andıran ötüşü. Bunların hepsi yepyeni şeylerdi bizim için. Zaman zaman duyduğumuz tuhaf seslerden tüylerimiz diken diken oluyordu.

Çadırımız korunaklı bir yerde olmasına karşın, yatmazdan önce, önümüzdeki geniş alanın ortasında büyük bir ateş yaktık. Olabildiğince uzun yansın diye bol odunla besledik ateşimizi.

Çadırda kızların biri sağımda, öteki solumda yattı. O günün heyecanı ve yorgunluğuyla hemen uyudular ikisi de. Bense, gecenin içinden gelen ilginç sesleri dinledim bir süre, sonra uyuyakalmışım.

Yedinci Bölüm

Gecenin epeyi geç bir saatinde, çadırın dışında birtakım tıkırtılar duyarak uyandım. Hemen, gece yatarken başucuma koyduğum el fenerimi kaptım. Kızlar iki yanımda derin soluklar alarak uyuyorlardı. Cebimden de ne olur ne olmaz diye küçük izci çakımı çıkardım.

Başımı, çadırın girişinden dışarı uzattığımda, maymuna benzer bir yaratığın eşyalarımızı karıştırdığını gördüm. El fenerimi kendisine doğrultup yakar yakmaz, kafasına odun yemiş gibi, korku içinde çığlıklar atarak kaçtı.

Görebildiğim kadarıyla, insanla maymun arası bir ya-

ratıktı bu. Demek ki, bulunduğumuz yörede henüz evrimini tamamlayamamış, daha ilkel düzeyde, insana benzeyen canlılar da yaşamaktaydı. Neyse ki kızlar uyanmamıştı. Sönmüş olan ateşimizi canlandırıp yeniden yattım. Biraz tedirgin olmuştum ama o gece başka bir olay olmadı.

Sabah gün doğmadan uyanan kızlar her zaman olduğu gibi, on dakika daha uyumama izin vermeden beni de kaldırdılar. Kahvaltımız biter bitmez her zamanki yerimize gizlenip Çuka'yı beklemeye başladık.

Çuka çok geçmeden çıktı mağaradan. Peşinden de... Eveeet... Doğru bildiniz. Aniiiin...

Çuka, ortalıkta amaçsız bir biçimde dolaşıp gördüğü her şeyi eline alıp inceliyordu. Hayvan derilerinin kurutulduğu yere gelince durdu. Eline bir deri parçası alarak baktı. Toprakta açtığı küçük kanala benzeyen bir şeyi derilerle yapamaz mıydı? İki yanından hafifçe bastırınca derinin ortasında bir çukurluk oluşuyordu. Suyu buradan istediği yöne akıtabilirdi. Ama suyun geleceği yer uzaktı. Bu iş için kabilenin elindeki derilerin tümünü kullansa, yolun yarısına bile ulaşamazdı. Üstelik deriler başka şeyler için gerekliydi onlara. Kış yaklaşıyordu ve kışın soğuğundan da derilerin yardımıyla korunabileceklerdi. Daha başka bir yol bulmalıydı.

Çuka yeniden ortalıkta dolaşmaya başladı. Anin yine Çuka'nın peşindeydi. Ağabeyinin eline alıp incelediği her şeyi o da bir kez alıp inceliyordu.

"Göreceksiniz, Anin yine yardımcı olacak Çuka'ya," dedi Damla.

"Bence bu kez olamaz," dedi Yağmur, "bu güç bir sorun ve Çuka tek başına çözmek zorunda."

"Görürsün bak..."

"Görelim."

"Susun da izleyin," diye susturdum gevezeleri.

Çuka bu sırada, kabile halkının Taşçı Amca'dan aldıkları yontma taşlarla mızraklarını ve baltalarını yaptıkları yere gelmişti. Çakılmış gibi durdu. Ayağının dibinde balık mızrağı yapmak için kullanılmış bir kamışın işe yaramadığı için atılmış bir parçası duruyordu. Üstüne basıldığı için ezilmiş, boylamasına ikiye bölünmüştü.

Çuka eğilip kamış parçasını aldı. Boğum yerlerini saymazsak, kamışın içindeki oyuk tam istediği gibi bir şeydi. Boğumları temizlemek çok zor değildi. Galiba aradığı şeyi bulmuştu.

Büyücek bir taş bıçak kapıp yıldırım hızıyla kamışlığın olduğu yere koştu. En kalın dallardan dört-beş tane kesip döndü. Bu sırada Anin hâlâ onun bakıp da attığı kamış parçasını inceliyordu. Çuka gelirken, o da kamış parçasını fırlatıp gitti.

Kamışların kalın bölümlerinden üçer metrelik parçalar kesti Çuka. Böylece kamışların en ince yeri, benim parmağımla iki parmak genişliğinde oluyordu. Bunları ortalarından ikiye yardı. Boğum yerlerini de temizledikten sonra hepsini uç uca yerleştirdi. Yaklaşık otuz metrelik ince bir oluk elde etmişti.

Hemen bir su kabağını suyla doldurup oluğu oluşturan ilk kamışın içine su dökmeye başladı. Su, kamış olu-

ğun ucuna kadar ilerliyor ama ikinci parçaya geçmeden toprağa akıp gidiyordu.

Bir an düşündükten sonra Çuka, ilk kamışın kalın ucunu başa aldı. İnce ucunu ikinci kamışın kalın ucunun içine soktu. Kamışların hepsini böylece birbirine eklendikten sonra döktüğü su, çok az bir kayıpla son kamışın ucuna kadar ulaştı. Kamışların birbirine eklendiği yerden çok az su sızıyordu şimdi.

"Biraz beyaz tutkal olsaydı bu sorunu çabucak çözümlerdi," dedi Damla.

"Akıllım, bu zamanda beyaz tutkal ne arasın?"

"Ama onun yerine başka bir şey kullanabilirler."

"Susun!" dedim. "Bakın Anin elinde bir şeyle geliyor."

Anin'in elindeki yaprağın üstünde reçine vardı. Yani çam ağaçlarından çıkan, çam sakızı da denilen yapışkan sıvı. Anin kamışları su geçirmez duruma getirmek için en uygun şeyi bulmuştu.

"Al bunu dene," dedi Çuka'ya...

"Dememiş miydim?" diye böbürlendi Damla, "Anin yine Çuka'nın buluşuna yardımcı oldu."

Az sonra, Çuka'yla Anin'in arkadaşları da gelip yardım etmeye başladılar. Küçükler ormandan çam sakızı topluyor, büyükler bir yandan kamışlıktaki en kalın kamışları toplayıp getirirken, bir yandan da kamışları yarıp boğum yerlerini temizliyorlardı. Kısa sayılabilecek bir sürede yeteri kadar kamış oluk hazırlamışlardı. İki kucak oluğu tepeye, göletin olduğu yere taşıdılar. Yerleştirmeye başladılar.

Yirmi metre kadar ilerledikten sonra önemli bir so-

runla karşılaştılar. Yumuşak bir eğimle giden yamaç burada dik bir kesintiye uğruyordu. Kamış oluklara bu eğimi vermek olanaksızdı. Bu sorunu çözebilmek için hep birlikte düşünmeye başladılar.

Çözümü kim buldu dersiniz? Kimse bulmadı. Çözüm bir rastlantıyla kendiliğinden geldi. Büyükler kamış olukları yerleştirirken, Anin ve arkadaşları da elleriyle oluğun yerleştirildiği yerdeki kumları eşeleyerek orayı derinleştiriyorlardı. Bu arada oluğun ağzı iyice suya batmıştı.

Yirmi metre sonra oluk bitince, gelen sular kayadan aşağıya akıp oradaki küçük çukurlukta toplanmaya başladı. Çuka hemen yarısı kesilmiş bir su kabağı buldu. Ucuna, bir kamışın sığabileceği kadar delik açtıktan sonra kabağı çukurluğa yerleştirdi. Kabağın ucundaki delikten başlayarak olukları yerleştirmeye devam ettiler. Bu arada olukları yapıştırdıkları reçineyi etkilemesin diye suyun akmasını da önlediler.

Karşılarına çıkan birkaç dik yerde de bu kabak yöntemini kullanarak mağara girişinin az ötesindeki bir kayanın tepesine kadar kamış olukları döşediler. Çuka, göletin orada kendisinden haber bekleyen arkadaşına suyu salıvermesi için seslendi.

Az sonra, mağara girişinin yanındaki kayanın üstünden aşağıya, parmak kalınlığında (sizin değil, benim parmağım) su akıyordu. Çok değildi gelen su ama, kabilenin günlük su gereksinimini karşılamaya yeterdi de artardı bile.

Böylece Çuka, kendisinden binlerce yıl sonra çok yay-

gın bir biçimde kullanılacak olan su kemerlerinin, kanalların ilk örneğini yapmış oluyordu. Şırıl şırıl akan sudan ilk yudumu Çuka'yla Anin'in annesi İlnin içti. Sonra da tüm köy halkı su içmek için sıraya girdi. O günü Su Bayramı ilan ettiler. Çuka'nın ne kadar mutlu olduğunu söylememe gerek var mı?

Hava kararmak üzereydi. Biz dönüş için hazırlık yaparken, onlar da o gece Çuka'nın onuruna verilecek büyük şölen için hazırlık yapmaya başlamışlardı.

Bizi de evde annemizin hazırladığı şölen bekliyordu. Onlar Karain'de, biz evde, çok keyifli birer gece geçirdik.

Sekizinci Bölüm

Temmuz ayında nefis bir pazar sabahı. Keyifle uyandım. Kararlıyım, bugün balık avlamaya gidip bu güzel havanın keyfini çıkaracağım. Akşamdan hazırladığım oltalarımı son bir kez gözden geçiriyordum ki kızlar geldi.

"Oooo, babamız balık avlamaya gidiyor," dedi Damla.

"Keşke bizi de götürse. Ben kocaman kocaman alabalıkların bulunduğu bir yer biliyorum," dedi Yağmur.

"Hem biz de biraz temiz hava alırdık."

"Balık avlarken yardım da ederdik."

Dayanamadım, "Söyleyin bakalım dilinizin altında ne var?" diye sordum. İkisi birden atıldı:

"Bugün Karain'e gidelim. Çuka'yı nicedir görmedik. Sen de istersen yukarıdaki gölette alabalık avlarsın."

Hoppalaaaa. Bunlar benim yakamı kolay kolay bırakmazlar. Hemen bir bahane buldum:

"Benim oltalarım alabalık avına uygun değil. Hem alabalık için canlı yem gerekli."

"Oltaların bal gibi de uygun," diye diretti Yağmur.

Damla da, "Canlı yem istiyorsan, bahçedeki çiçeklerin altı solucan dolu," diye akıl verdi.

Dedim ya, bunlar benim yakamı kolay kolay bırakmazlar.

"Hem orada yakalayacağım alabalıklar, zamanın tüm akışını değiştirebilir. Biliyorsunuz çok tehlikeli bir şey bu. Orada hiçbir şeyi değiştiremeyiz, hiçbir canlıyı yok edemeyiz."

"Öyleyse Karain'e gideriz ama sen de balık tutmazsın," dedi Yağmur.

Bunu duyunca öfkelendim doğrusu.

"Hayır! Karain'e gitmiyoruz. Ben balık avına gidiyorum," diye kestirip attım.

Bu sefer bir başka numara başladı:

"Babacııık... Aslan babacık... Sen bizi evde gözü yaşlı bırakmazsın."

"Bırakmaaaz... Biz onun biricik kızlarıyız."

Tam o sırada annemiz geldi yanımıza.

"Hayrola, nedir sorun."

"Yine Karain'e gitmek istiyorlar."

"Eee, götür sen de. Orası, şu koca kentte gidebileceğiniz her yerden daha eğlenceli, daha güvenli. Niye götür-

müyorsun ki?" demez mi...

Bütün umutlarım bitti. Karain'e gittik mi, Çuka'yı izleyeceğiz. Orada balık avlayamayacağıma göre, balık avından da vazgeçeceğim çaresiz. Bir an düşündükten sonra, "Amaaan, balıklar beklesin," dedim kendi kendime. "Hadi bakalım toparlanın öyleyse."

Çığlık çığlığa koşup sevinçle sarıldılar boynuma.

"Biz akşamdan hazırlamıştık her şeyi," diye bağırıştılar.

Her zaman öyle yapmazlar mı? Anneleriyle bir olup beni yine oyuna getirmişlerdi anlayacağınız. Aklıma bir fikir geldi:

"Annemiz, bu kez sen de bizimle birlikte gelsene, bizim eski çağ gezilerimize hiç katılmadın."

Daha sözüm bitmeden kızların ikisi birden başladılar:

"Hadi anneeeee... Sen de geeeeel..."

"Gör bak ne kadar eğleneceksiiiin."

"Hem senin için de bir değişiklik oluuur."

Annemiz oyuna gelir mi? Gelmeeeez.

"Ayşe'yle sözleştik, alışverişe gideceğiz..." diye kestirip attı.

"Tamam kızlar, ısrar etmeyin. Belki anneniz gelecek sefer katılır bize. Hadi biz gidelim."

Beş dakika içinde, hazırlıklarımızı gözden geçirip yola koyulmuştuk bile. Karain'in az ötesindeki, o her zaman saklandığımız kayalığın arkasına geldiğimizde, güneş doğalı çok olmuştu. Hemen dürbünlerimizi çıkarıp neler olup bittiğini izlemeye başladık.

Öyle dikkatimizi çekecek bir olay yoktu görünürde.

Erkekler, o gün erken saatlerde avladıkları hayvanların derisini yüzüyor, kadınlar yüzülmüş derileri, gerektiğinde giysi, ayakkabı yapmak üzere tuzlayıp güneşe seriyor, çocuklar bir o yana, bir bu yana koşturup duruyorlardı. O anda bizim dikkatimizi çekmemişti, ama Anin'in en yakın kız arkadaşlarından biri olan Balamin, kabilenin kışlık odun gereksinimini karşılamak üzere ormandan toplanıp mağaranın girişinin sol yanındaki alana yığılmış odunların arasında dolaşıyordu.

Balamin bir ara elindeki dalla ortada duran büyük kütüğe vurmaya başladı. Kütüğün içi boş olmalıydı. Balamin'in çıkardığı ses, bizim gizlendiğimiz yere kadar geliyordu. Birden Anin'i gördük. Koşa koşa Balamin'in yanına gitti, eline aldığı dal parçasıyla o da kütüğe vurmaya başladı. Kütüğe bir Balamin vuruyor, bir Anin vuruyordu. Kütüğün farklı yerlerine vurduklarından birbirinden değişik iki ses çıkarıyorlardı: Tom-tam... Tom-tam...

Bu tom-tam-tam-tom sesleri ormanın derinliklerinde yankılanıyordu. Bayırın alt ucunda, ormanın kıyısında Çuka belirdi birden. Elindeki çatal dala asılı bir düzine kadar alabalık vardı. Kocaman kocaman balıkları görünce içim gitti doğrusu. Kızların oyununa gelmeseydim bugün ben de balık tutacaktım. Haftaya görür onlar...

Bu arada Çuka, bir an durup seslerin nereden geldiğine baktı, sonra hızla yokuş yukarı koşmaya başladı. Balıklarını, av derilerini tuzlayan kadınlardan birine verdikten sonra iki kızın yanına koştu. Onları bir süre izledikten sonra eline aldığı bir dal parçasıyla o da kütüğe vurmaya başladı. Tom-tam-bam... Tom-tam-bam...

"Kızlar... Birazcık durur musunuz?" dedikten sonra Çuka yerden daha kalın bir dal aldı, kütüğe iki dalla birden vurmaya başladı: Bam-tam-bam-tam-bam-tam-bamtam... Sonra tek dalla vurmaya başladı: Bam-bam-bambam... Vuruşunu hızlandırdı: Bambambambambam... İki dalla birden hızlı hızlı vurmaya başladı: Bamtambamtambamtam...

Çuka birden elindeki sopaları fırlatıp attı. Kuytu bir yere oturup düşünmeye başladı.

"Senin kütüğe vurarak çıkardığın sesi duyunca, Çuka'nın bundan bir şey icat edeceğini biliyordum," dedi Anin, arkadaşı Balamin'e. "Gel de biraz uzaktan izleyelim onu."

Çuka yerinde duramıyor, düşünceli düşünceli bir ileri, bir geri gidip geliyordu. Bu gidiş gelişleri on dakika kadar sürdü. Sonra kızlara doğru koştu.

"Demedim mi?" dedi arkadaşına Anin, "Gör bak şimdi."

"Ben şimdi ormana gidiyorum," dedi Çuka, kızlara. "Orada, kütüklere vurarak ses çıkaracağım. Benim çıkardığım sesi duyunca siz de bu kütüğe birkaç kez vurun. Sonra başka yerde ses çıkaracağım. Onu duyunca yine kütüğe birkaç kez vurun. Benim çıkardığım sesi duymaz olana kadar karşılık verin bana. Anladınız mı?"

"Hı-hıh..." diyerek başını salladı Anin.

"Ne işe yarayacak ki bu?" diye sormaya yeltendi Balamin, Anin hemen susturdu onu.

"Söylediğini yapalım..."

Yıldırım hızıyla bayırdan aşağıya koşan Çuka, ormana

daldı. Ormandaki ağaçlar sık olsa da, dalların arasından görebiliyorduk onu. Üç-dört yüz metre kadar gittikten sonra, elindeki dalla, yere devrilmiş bir kütüğe vurmaya başladı: Tom-tom- tom... Anin hemen karşılık verdi: Tam-tam-tam...

Çuka ileriye doğru bir süre daha koştuktan sonra yeniden bir kütüğe vurmaya başladı: Tom- tom-tom... Anin'in yanıtı hemen geldi: Tam-tam-tam...

Anin'in yanıtını duyar duymaz, Çuka yeniden koşmaya başladı. Artık onu göremez olmuştuk. Ama az sonra kütükten çıkardığı sesleri yeniden duyduk: Tom-tom-tom... Yanıt hazırdı: Tam-tam- tam. Bu, Çuka'yla Anin birbirlerinin çıkardığı sesi duyamaz oluncaya kadar sürdü.

"Ne olup bittiğini anladınız mı?" diye sordum kızlara.

"Uzaktan haberleşmenin keşfedilmesine tanık oluyoruz galiba," dedi Damla.

"Eveeet," diye ekledi Yağmur. "Çuka şimdi kütüklere vurarak çıkardığı sesin ne kadar uzaktan duyulabildiğini ölçüyor."

"Ama baba, yalnızca sesi duymak yeterli mi? Tam-tam-tam. Ne anlamı var bu sesin?"

Yağmur hemen Damla'nın sözünü kesti:

"Çuka onu da sonra düşünecek herhalde."

"Bence Çuka değil Anin düşünecek."

"Hiç de bile! Sesle haberleşmek kimin aklına geldi? Çuka'nın."

"Olsuuun. Bence bu buluşu geliştiren Anin olacak."

Kızlar tartışırken Çuka ormanın ucunda görünmüştü

bile. Bayırı koşa koşa çıkıp Anin'le Balamin'in bulunduğu yere gitti.

"Tartışmayı bırakın da izleyin kızlar," diye fısıldadım.

Son söz Damla'da kaldı:

"Görürsünüz birazdan."

"Eee?" diye sorguladı Çuka'yı Anin.

"En son, derenin genişlediği kayalığın orada duyabildim sesini."

"Eee?" dedi yine Anin.

"Sonra duyamadım."

"Biz de seni duyamadık."

"Ne yaptığınızı anlayamadım," diye söze girdi Balamin.

Birazcık sıkıntıyla baktı ona Anin.

"Şimdi sen bana uzaktan seslensen. Sesini aşağıdaki büyük ağacın yanından duyabilir miyim?"

"Duyarsın."

"Ormanın kıyısından?"

"Duyarsın."

"Derenin kıyısında duruyor olsam?"

"Belki duyarsın. Ama çok bağırmam gerekir."

"Ya kayalığın orada olsam?"

"Duyamazsın."

"Ama biz Çuka'nın sesini ta kayalığın oradan duyduk."

"Evet, duyduk," dedi Balamin. "Ama o Çuka'nın değil kütüğün sesiydi."

"O sesi Çuka çıkardığına göre, onun sesiydi."

"Ama bu kadar uzaktan bir ses duymanın kime ne yararı olabilir ki?"

"Olur!" diye kestirip attı Anin. "Ses sestir. Ayının sesini duyduğunda, yakınlarda bir ayının olduğunu anlarsın. Kütüğün sesini duyduğunda da bunu Çuka'nın çaldığını anlarsın."

"Ne olurmuş Çuka çalıyorsa?"

Bu tartışmanın uzayacağını gören Çuka susturdu onları:

"Kızlar, bir şey keşfettik. Şimdi sıra bunu yararlı bir biçimde nasıl kullanabileceğimizi bulmakta. Gürültüyü kesin de kafanızı çalıştırın biraz."

"Ne bulduk ki?" diye sordu Balamin.

"Kütüğün sesinin çok uzaklardan duyulabileceğini bulduk," diye yanıtladı onu Anin somurtuk bir yüzle.

"Ama bu seslerin bir anlamı yok ki. Tom-tom-tom."

"Bak şimdi sen de bir şey buldun!" diye heyecanla bağırdı Çuka, "Bu seslerin bir anlamı olsaydı..."

"Bulduuuuuuum!" diye bağırdı Anin, "Seslerin anlamı olmayabilir ama biz onlara anlam verebiliriz." Hemen koşup yerdeki sopayı aldı. Kütüğe hızlı hızlı vurmaya başladı: "Tom-tom-tom-tomtom..."

"Bu ne şimdi?" diye sordu Balamin.

"Bu, tehlike var, hazırlanın demek."

Anin yeniden vurmaya başladı kütüğe:

"Tom-tom... Tom... Tom-tom... Tom... Tom-tom... Tom..."

"Bu ne demek?"

"Avcılar avla dönüyor demek."

"Nereden biliyorsun öyle demek olduğunu?"

"Şimdi ben uydurdum."

"Anin haklı," diye söze girdi Çuka, "yapacağımız tek şey çeşitli vuruş biçimlerine birer anlam vermek ve bunu ezberlemek."

"Demedim miiiii? İşte Anin geliştirdi bu buluşu," diye sevinçle bağırdı Damla.

"Şaştım doğrusu," dedi Yağmur. "Çuka da düşünebilirdi böyle bir şeyi."

"Ama abla, kütüğün sesinin bir işe yarayabileceğini de Çuka buldu. Anin bunu yalnızca bir oyun olarak görüyordu."

"İşbirliğinin, yardımlaşmanın yararlarını gördünüz işte," diye söze girdim ben de, "insanlar kafa kafaya verip yardımlaşınca sorunlar daha kolay çözülüyor."

Anin, Çuka ve Balamin, hangi seslerin ne anlama geleceğini tartışırlarken, hava kararmaya başlamıştı.

"Toparlanın, gidiyoruz," dedim kızlara.

Az sonra evimizdeydik. Ama Yağmur bir sürpriz yapıp bilgisayarı tam yola çıktığımız dakikaya ayarlamış. Yani Karain'e hiç gitmemiş gibi döndük kendi zamanımıza.

"Aaaa, siz daha gitmediniz mi?" diye şaşkın şaşkın bağırdı annemiz.

"Gittik de geldik bile," dedi Yağmur, "ama babacık balık avlamaya gidebilsin diye, tam yola çıktığımız dakikaya döndürdüm zaman bisikletini. Böyle bir şeyi yapabileceğimiz daha önce hiç aklıma gelmemişti."

"Gördün mü, sen de bir buluş yaptın," dedim Yağmur'a, "şimdi balık avına gidebiliriz..."

O gün hiç şansım yoktu. Kızlar çifter çifter balık yakalarken ben bir tane bile tutamadım. Hele oltayı son kez

attığımda, "Kocaman bir balık geliyoooooor!" diye bağıra bağıra içi çöp dolu bir naylon torbayı çekince, katıla katıla güldüler.

"Gördüğünüz gibi, balık tutamadım ama çevre temizliğine önemli bir katkıda bulundum..." diye de böbürlendim.

Dokuzuncu Bölüm

Aylardan temmuz... Okullar tatil ya, kızlar rahat. Anneleriyle her gün bir yere gidiyorlar, değişik şeyler yapıyorlar. Keyifleri yerinde. Ben de çok mutlu oluyorum beni rahat bıraktıkları için. Ama bunun çok sürmeyeceğini de biliyordum. O gün işim bitip de eve erkenden döndüğüm için kim beni suçlayabilir? Kimse. Ama o sevgili küçük cadılar hemen bundan yararlanmaya kalkıştılar.

"Baba, akşama daha çooook var," dedi Yağmur, ben daha kapıdan girer girmez.

"Hadi Çuka'yı ziyaret edelim," diye ekledi Damla.

Aaa, bir de baktım, zaman bisikleti hazırlanmış bile.

"Siz benim bugün eve erken geleceğimi nereden biliyordunuz?"

"Annemiz söyledi."

Baktım Elif kıs kıs gülüyor. İşte o an aklıma parlak bir fikir geldi.

"Tamam, gidelim. Ama anneniz gelmezse ben de gitmem. İstiyorsanız tek başınıza gidersiniz..."

Bir an için kızların sesi kesildi. Hemen ardından tam beklediğim şeyi yaptılar. İkisi birden koşup Elif'e sarıldılar.

"Annemiiiiiiz... Anneciiiik... Hadi sen de geeeeel... Sen bizimle hiç gelmediiiiin..." diye bir başladılar, Elif köşeye sıkıştı kaldı.

"Tamam tamam, ben de geliyorum," diye teslim bayrağını çekti sonunda.

Zaman bisikleti zaten hazır. Dördümüzün birden bisiklete sığması epeyi zor oldu ama, sonunda başardık. Hooooooop, az sonra, her zaman gizlendiğimiz kayalığın ardındayız.

Tam biz yerimize yerleşip kendimizi iyice gizlediğimiz sırada, bir avcı grubu ormandan mağaraya doğru tırmanmaya başladı. Kocaman bir yabanöküzü vurmuşlardı.

Yabanöküzleri çok güçlüdür ve sivri boynuzlarıyla çok tehlikelidir. Sürüye iyice yaklaşıp, ellerindeki mızrak ve baltalarla, ölümü göze alarak vurmaları gerekiyordu bu büyük ve tehlikeli hayvanları. Çuka baltayla mızrağı icat etmeden, çok daha tehlikeliydi bu tür avlar.

Dört avcı, zorlanarak taşıyordu bu büyük hayvanı. Bü-

tün kabile onları karşılamaya koştu. Bu gerçekten çok büyük bir avdı. Büyük bir olasılıkla, o gece bir kutlama yapılacaktı.

Annemize baktım şöyle bir göz ucuyla. Bu çağa ilk kez geldiği için çok heyecanlıydı. Ama heyecanı, bizim gözden kaçırdığımız bir şeyi görmesine engel olmamıştı.

"O ne o?" diye sordu.

"Aman anneeeee. Koskoca bir yabanöküzü işte," dedi Yağmur.

"Onun da ne olduğunu anlayamadıysaaaan..." diye ekledi Damla.

"Aman canım, onu sormuyorum. Şu arkadan gelen adamın elinde bir şey var. Onu soruyorum."

Arkadan gelen beşinci avcıyı görmemiştik bile biz. Bütün dikkatimizi koca öküze vermiştik. Top gibi, yumak gibi bir şey vardı beşinci avcının elinde. Çok uzakta olduğu için, ne olduğu anlaşılamıyordu. Avcının elindeki şeyin ne olduğunu ilk anlayan Damla oldu.

"Köpek yavrusuuuuu..."

"Aaa, gerçekten köpek yavrusu bu babaaaaa!.." diye bağırdı Yağmur.

O çağlarda henüz hayvanlar evcilleştirilmemişti. Yabani köpekler de, kurtlar, çakallar gibi ormanlarda av peşinde koşardı. Avcılar ve onları karşılayan kalabalık mağaranın önüne geldiklerinde, beşinci avcı elindeki köpeği kabilenin başkanına uzattı.

"Avdan dönerken, ormanda bunu buldum. Annesiyle kardeşlerini kaybetmiş. O kadar sevimliydi ki, alıp getirdim."

Herkes koca öküzü unutup bağır çağır bunu tartışmaya başladı. Yabani köpekler aç kaldıklarında insanlara da saldırıyorlardı. Bu da büyüyünce insanların ormandaki korkulu düşmanlarından biri olacaktı. En iyisi onu hemen öldürmekti. Böylece bir düşman eksilmiş olurdu. Herkesin aklına geleni söylediği, kimsenin de söylediğinin pek anlaşılmadığı o kargaşa ortamında, kararlı, öfkeli bir çocuk sesi duyuldu:

"Onu bana verin!.."

Herkes konuşmasını sürdürüyordu ki, çocuk sesi, daha yüksek bir biçimde, tüm sesleri bastırarak yeniden duyuldu:

"Onu bana vermenizi rica ediyorum!.."

Birden herkes sustu. Bu sesin kimden geldiğini anlamak için herkes sağına soluna bakınmaya başladı. Doğrusu biz de merak etmiştik bu bağıranın kim olduğunu. Kalabalığın arasından kim çıktı dersiniz? Anin.

Anin hemen başkanın yanına koştu. Mızrağın keşfine yaptığı katkılardan ötürü başkan, Anin'i kabilenin mızrakçıbaşısı yapmıştı. Pek de severdi doğrusu.

"Ne yapacaksın bu yavruyu Anin?" diye sordu.

"Evcilleştireceğim..."

Bu o güne kadar kimsenin duymadığı bir sözcüktü.

"Ne?" diye bağırdı başkan.

"Evcilleştireceğim."

"O da ne demek?"

"Yani insanlara alışkın, insanlara saldırmayan bir köpek yapacağım onu."

"Köpekler yırtıcı hayvanlardır. Bir gün uyurken boğa-

zını ısırıverir!" diye bağırdı yaşlı bir adam.

"Ona iyi davranırsam, o da bana kötülük yapmaz."

"Köpekler iyilikten anlamaz!" diye bağırdı bir kadın, "Bakın! Bunu ben küçükken köpekler yaptı!" diye kolunu gösterdi. Kolunda boydan boya derin diş izleri vardı. Kalabalıktan "Eveeeet! Köpekler tehlikelidiiir!" gibi sesler yükselmeye başlamıştı. Başkan ne yapacağını şaşırmıştı. Belli ki yavruyu Anin'e vermek istiyordu ama kabile halkı bu konuda tepkisini göstermişti. İyi bir başkan, halkının dileklerine karşı gelmemeliydi. Tam başkan kararını açıklayacağı sırada, bir başka ses duyuldu:

"Başkanım, ne olur o yavruyu Anin'e verin." Ortaya çıkıp konuşan Çuka'ydı. "Akıllıca bir şey onun yapmak istediği. Ona ben de yardımcı olurum. Eğer bu yavru köpeği insanlara dost yapamazsak, o zaman istediğinizi yaparsınız."

Başkan, buluşlarıyla topluma çok yararlı olan, kendisinden sonra başkan seçilmesini istediği Çuka'nın dileğini kıramazdı. Zaten Çuka ortaya çıkınca, yavruya karşı çıkanların da sesi kesilmişti. Çuka, onların daha önce hiç düşünemediği şeyleri düşünüp başaran, onlara da öğreten bir çocuktu. Anin'den yana çıktığına göre bir bildiği vardı Çuka'nın...

Başkan şöyle bir çevresine bakındı. Kimsenin karşı çıkmadığını görünce, "Yavruyu Anin'e verin," dedi, "bundan sonra bu köpek yavrusundan Anin ve Çuka sorumlu olacak."

Daha sözü bitmeden, Anin koşup avcının kucağındaki yavru köpeği kapmıştı bile.

"Yaşasııın!" diye bağırdı annemiz sevinçle.

"Şşşşşşt, sesini duyacaklar," diye uyardı onu kızların ikisi birden.

"Buna bir ad koymalısın," dedi Çuka.

"Ben olsam, Bambi koyardım," dedi Damla.

"Bambi'yi Anin nereden bilsin, o bizim zamanımızdan bir ad," dedi Yağmur.

"Ben olsam, Minik koyardım adını," dedi annemiz.

"Aman anneeee..." dedi Damla, "büyüyünce minikliği mi kalır onun?"

"Susun da Anin'in koyacağı adı duyalım," diye uyardım üçünü birden.

Kısa bir süre düşündükten sonra, "Adı Dost olsun," dedi Anin.

"Niye?" diye sordu Çuka.

"Çünkü onu dilediğim gibi eğitip evcilleştirebilirsem, benim en yakın dostum olacak."

"Tamam adı Dost olsun. Hadi gel, Dost'u doyuralım. Dün avladığım hindiden kalanlara bayılacaktır..."

İki kardeş, minik köpekleriyle birlikte mağaraya girerken, annemize sordum:

"Nasıl, zaman içindeki bu gezimiz hoşuna gitti mi?"

"Doğrusu bayıldım. Bundan sonra her seferinde ben de sizinle geliyorum."

Birden çok keyiflendim.

"Tamam," dedim, "bundan sonra hafta sonlarında ben balık avlamaya giderim, sen kızlarla buraya gelirsin..."

Üçü birden öyle bir baktılar ki söyleyecek hiçbir şey bulamadım.

"Tamam, tamam, şaka yaptım... Hadi bakalım, toparlanın gidiyoruz."

"Ama babaaaa! Daha Anin Dost'u nasıl eğitecek onu bile görmedik..." diye itiraz edecek oldu Yağmur.

"Onu da gelecek hafta geldiğimizde görürüz..." diyerek konuyu kesin bir biçimde kapattım.

Az sonra evimizdeydik. Daha bir soluk alma fırsatı bulamadan kapı çaldı. Baktım, bizim üst komşunun kızı Yeliz kapıdaki. Kucağında Anin'in köpeği kadar minicik bir İspanyol Kukır'ı vardı.

"Bilgin Ağabey, senin kızlar çok istiyordu. Bir arkadaşımın köpeği yavruladı, bunu size getirdim. Eğer isterseniz..."

Ben tam "Aman Yeliz, sağ ol, onun tuvaleti, aşısı, mamasıyla uğraşamam..." demeye hazırlanıyordum ki, ardımdan kızlar çığlık çığlığa bağırmaya başladılar:

"Yaşasıııııııın! Artık bizim de bir köpeğimiz var!"

"Ne oluyor? Bu bağırtı da ne?" diyerek geldi Elif içeriden.

"Tamam, şimdi annemiz karşı çıkar ve bu iş de burada biter," diye düşündüm.

"Amanııın, bu ne güzel bir şey!" diye bir çığlık atmaz mı Elif de...

Böylece Anin'den sonra bizim de bir köpeğimiz oldu.

Kızlar adını ne koydular dersiniz?

Bambi...

Onuncu Bölüm

Biliyorsunuz, köpekler çabuk büyür. Bizim küçük Bambi de birkaç ay içinde kocaman bir köpek oldu.

Bir pazar sabahı, Bambi'yi gezdirip döndüğümde kapıyı açan Yağmur, "Acaba Anin'in köpeği ne oldu, çok merak ediyorum," dedi.

Hemen salonun girişinde duran Damla, "Babacık belki bizi götürür de öğreniriz," diye söze girdi.

Doğrusu ben de çok merak ediyordum. Eğer Anin Dost'u evcilleştirmeyi başarmışsa, günümüzdeki köpeklerden bir öbeğinin, büyük, büyük, büyük, en büyük dedesi olan, evcilleştirilmiş ilk köpeği tanıyacaktık.

"Hadi bakalım, toparlanın," dedim.

"Biz hazırııııız!"

"Annemiz geliyor mu?"

"Hayıır... İşi varmış."

"E hadi öyleyse, üçümüz gidelim..."

Az sonra, Karain Mağarası'nın önündeki, o her zaman gizlendiğimiz kayalığın ardındaydık. Hemen dürbünlerimizle çevreye bakınmaya başladık. Gelişimiz güneşin doğuşundan hemen sonrası olduğu için, ortalıkta henüz kimse görünmüyordu.

"Şşşşşt..." dedi Yağmur, "Mağaranın girişinin sağ tarafına bakın."

Hemen oraya yönelttik dürbünlerimizi. Kurt köpeğine benzeyen, azman bir köpek yatıyordu orada. Bizim Bambi'nin neredeyse dört katı büyüklüğündeydi.

"Bu Anin'in köpeği Dost olmalı," dedi Damla.

"Birkaç ayda bu kadar büyümüş olamaz," dedim.

"Bilgisayarda zamanı bir yıl sonrasına ayarladım. Şimdi bir yaşından biraz daha büyük Dost," dedi Yağmur.

Biz merakla izlerken, Dost uyandı, kırmızı dilini dışarı çıkarıp esnedi, uzun uzun gerindi. Tam o sırada mağaranın kapısında üç-dört yaşlarında bir çocuk belirdi. Paytak paytak yürüyerek ormana inen yokuşun başına kadar geldi.

"Ay şimdi yuvarlanacak aşağıya!" diye bağırdı Yağmur. Daha sözü bitmeden, ayağı önündeki taş parçasına takılan ufaklık, paldır küldür aşağıya yuvarlandı. Dost, bunu görür görmez, ufaklığı yakalamak için yıldırım gibi fırladı, ama küçük çocuğa yetişmesi olanaksızdı.

Ufaklık, yokuşun dibindeki çalılığa takılıp durduğunda, Dost hâlâ koşuyordu. Ondan sonra olanları aynı anda izlemek olanaksızdı. Önce, bir kadın fırladı mağaradan. Belli ki, ufaklığın annesiydi bu. Koşan köpeği, sonra da çalılığın dibindeki çocuğu gördü. Dost'un bebeğine zarar vereceğini sandığı için çığlık çığlığa bağırmaya başladı: "Yetişiiiiiiin! Köpek bebeğimi yiyeceeeek!"

Mağaranın önü bir anda uyku sersemi insanlarla doldu. Dost, ufaklığın yirmi metre kadar ötesindeydi. O sırada, çalılığın arkasından sırtının tüyleri diken diken olmuş bir sırtlan çıktı. Atlayıp çocuğu götürmeye hazırlanıyordu ki, yukarıdan gelen çığlıklar nedeniyle bir an bocaladı. Bu Dost'a gereken zamanı kazandırmıştı. İnanılmaz bir sıçramayla sırtlanın üstüne atladı. İki hayvan, çığlıklar atarak birbiriyle boğuşmaya başladı. Bu görüntü karşısında, yukarıdan izleyenler donup kalmıştı. Canı yanmış olan çocuğun ağlamasıyla, boğuşan iki hayvanın homurtuları duyuluyordu yalnızca. Az sonra homurtular kesildi. Ağır yaralar almış olan sırtlan kavgayı bırakıp kaçmaya başladı. Dost, kaçan düşmanının ardından bir an bakıp hâlâ ağlamakta olan ufaklığın yanına koştu.

"Katil köpek, bebeğimi yiyeceeeeeek!" diye bağırmaya başladı ufaklığın annesi. Tüm kabile aşağıya doğru koşmaya başlamıştı ki, bebeğin yüzünü birkaç kez yalayıp onu sakinleştiren Dost, üstündeki giysiyi dişleriyle tutarak, çocuğu yokuş yukarı taşımaya başladı. Bir anda herkes olduğu yerde kalakaldı. Annenin sesi bile kesilmişti.

Dost, bebeği yokuşun ancak yarısına kadar taşıyabildi. Biz bulunduğumuz yerden tam göremiyorduk ama,

belli ki sırtlanla boğuşurken o da yaralanmıştı. Bebeği bırakıp birkaç kez, yardım ister gibi havladı, olduğu yere yığılıp kaldı.

Kabilenin gençlerinden birkaç delikanlı yıldırım gibi aşağıya koştular. Biri ufaklığı, öteki Dost'u kucaklayıp mağaranın önüne getirdi. Çocuğun bir şeyi yoktu. Koşup annesine sarıldı. Dost'un ise sırtında derin bir yara vardı. Yarasından seller gibi kan akıyordu. Kalabalığın arasından fırlayan Anin ve Çuka Dost'a koştular. Onları gören köpek bir an için başını kaldırdı, kuyruğunu salladı ve bayıldı. Anin köpeğini güçlükle kucağına aldı. Ağlıyordu.

"Babaaaa!" diye bağırdı Çuka, "Bir şey yapamaz mısın?"

Çuka'nın babası Ara, usta bir avcıydı ve tüm avcılar gibi yaraları iyileştirme yöntemlerini çok iyi bilirdi. Koşup Dost'un yarasını inceledi. Belindeki çantadan çıkardığı bitkileri iki taş arasında ezerek yaptığı bulamacı Dost'un yarasının üstüne sürdü, bir deri parçasıyla sardı. Az sonra Dost gözlerini açıp kısık bir sesle iki kez havladı ve uykuya daldı.

"Korkma oğlum, köpeğiniz iyileşecek..." dedi Ara.

Ufaklığın annesi, iki kardeşin yanına geldi.

"Anin ve Çuka, siz bu köpeği evcilleştirmek istediğinizi söylediğinizde, ilk karşı çıkanlardan biri bendim. Şimdi sizlerden özür diliyorum. Dost olmasaydı kızım o sırtlana yem olacaktı."

O sırada ufaklık Dost'un yanına gitmiş başını okşuyordu. Dost, bir an gözlerini açtı, küçük kızın elini yaladı, sonra yeniden uyumaya başladı. Anin ve Çuka mağaraya

koşup içeriden getirdikleri hayvan postlarıyla sevgili köpeklerinin rahatça uyuyabileceği bir yatak hazırladılar, Dost'u o yatağa yerleştirdiler.

Evcilleştirilmiş ilk köpek olan Dost, gerçekten de insanların en yakın dostlarından biri olacağını göstermişti o gün.

Bir el omzumu dürttü. Baktım Yağmur.

"Baba hadi bisikletimize binip birkaç ay sonrasına gidelim, yoksa meraktan çatlayacağım."

"Evet babaaaa..." dedi Damla, "Burada günlerce oturup Dost'un iyileşmesini bekleyemeyiz ya."

"Tamam. Hadi ayarlayın bilgisayarı da gidelim."

Göz açıp kapayana kadar tam beş aylık bir süreyi geride bırakmıştık. Dost iyileşmiş, mağaranın önünde keyifle koşturuyordu. Ama arkasından gelen ikinci köpeği görünce gözlerimize inanamadık. Karain'de köpekler ikileşmişti. Dost'un iyileşmiş olmasına çok sevinmiştik ama ikinci köpeğin nereden çıktığını pek anlayamamıştık.

Karain'e yaptığımız sonraki gezilerde bunun ayrıntılarını öğrenme olanağı bulduk. Dost bir gün ormana gidip birkaç gün gelmemişti. Anin'le Çuka başına kötü bir şey gelmiş olabileceğini düşünerek aramaya gidecekleri sırada, yanında dişi bir köpekle çıkagelmişti. Dost gibi çok küçükten insanların arasında yetişmediği için, gelen köpek önceleri insanlarla birlikte yaşamaktan tedirgin olmuşsa da, çok genç bir köpek olduğu için, zamanla alışmıştı. İki köpek tüm Karain kabilesinin sevgilisi haline gelmişti.

Sonra ne mi oldu? Anin'in "İkinci" adını koyduğu dişi köpek, tam altı tane yavru doğurdu. Bu köpeklerle onların yavruları, avlanırken ve yırtıcı hayvanlardan korunurken Karain kabilesine yardımcı oldular.

O günden sonra evcil köpekler yeryüzünün dört yanına dağılıp insanlarla birlikte yaşamaya başladılar. Hemen hemen her konuda insanların en büyük yardımcılarından biri oldular.

Çevrenizdeki köpeklere dikkatle bakın. Eğer şöyle dik ve sivri kulaklı, burnunun ucu karalı, kalın kuyruklu kocaman köpekler görürseniz, bilin ki onların büyük, büyük, büyüüüüüüük dedeleriyle nineleri bizim Dost'la İkinci'dir.

On Birinci Bölüm

Çok güzel bir yaz sabahıydı. Erkenden kalkıp hazırlıklarımızı tamamlamış, Karain'in karşısındaki yerimizi almıştık. Bugün ne gibi sürprizlerle karşılaşacağımızı düşünerek, merakla bekliyorduk. Mağaranın önünde Dost tembel tembel güneşleniyor, İkinci de minik yavrularıyla oynaşıyordu. Kabile halkı yavaş yavaş günlük işlerini yapmaya başlamıştı bile. O sırada, mağaradan çıkan genç bir kadın taş parçalarıyla oynayan küçük kızının yanına gitti. Elinde garip bir şey taşıyordu.

Dikkatlice bakınca bunun, üstüne deri gerilmiş, çember biçiminde kıvrılmış bir dal parçası olduğunu gördük.

Genç kadın elindeki küçük sopayla vurunca deriden "tem - tem" diye ses çıkıyordu.

"Bakın, bu oyuncak da yeni bir icat işte. Ama bunu bulan anne, çocuğu için bir oyuncak yapmayı tasarlamış yalnızca," diye fısıldadım kızlara.

Bu yeni oyuncağını çok seven küçük kız, taşları bırakıp onunla oynamaya başladı.

"Görürsünüz, Anin birazdan bu çocuğun yanına gelecektir," dedi Damla.

"Bence de," diye ona katıldı Yağmur, "Bu yeni oyuncak mutlaka onun dikkatini çekecektir."

Anin'le Çuka henüz ortalarda yoktu ama az sonra Anin mağaranın girişinde beliriverdi. İlk iş olarak İkinci'nin yavrularının yanına koştu. Onları okşayıp sevdi. İçeriden getirdiği yiyecekleri önlerine koydu. Tam onu görür görmez sevinçle kuyruk sallamaya başlayan Dost'un yanına gidiyordu ki, küçük kızın oyuncağından gelen sesi duydu. Durup çevreye bakındı. Sesin nereden geldiğini anlamaya çalışıyordu.

Küçük kızı görünce hemen yanına gitti Anin. Dikkatle kızın elindeki oyuncağı izlemeye koyuldu. Sonra dönüp Dost'un yanına gitti.

Biz doğrusu düş kırıklığına uğramıştık. Anin'in küçük kızın elindeki oyuncağı alıp incelemesini, Çuka'yı bulup ona göstermesini bekliyorduk. Hiç de öyle olmamıştı.

Az sonra Çuka elinde bir düzine kadar balıkla çıkageldi. Belli ki biz gelmezden önce, sabahın ilk ışıklarıyla uyanmış balık avlamaya gitmişti.

Çuka balıkları annesine verdiği sırada Anin yanına gitti.

"Gel..."

"Yine ne var küçük kardeşim?"

"Gel de bak."

Çuka'yı kolundan çekerek küçük kızın yanına doğru götürdü.

"Bak..."

"Ne bu? Bir oyuncak."

"Oyuncak olduğunu ben de biliyorum. Yeni bir oyuncak."

"Sana da bir tane yapmamı ister misin?"

"İstemem."

"Eee?"

"Biraz kafanı çalıştırsana. Oyuncaktan başka bir şey olamaz mı bu?"

Çuka, Anin'in söylemek istediği şeyi anlamıştı. O anda gözleri parladı. Küçük kızın elindeki oyuncağa bir kez daha, dikkatlice baktı ve mağaranın önündeki alanda aşağı yukarı, dalgın dalgın yürümeye başladı. Anin de her zaman yaptığı gibi, sessizce onu izliyordu.

"Çuka'nın kafasındaki bilgisayar çalışmaya başladı," dedi Yağmur.

"Çuka'nın kafasında bilgisayar mı var? Bunu bilmiyordum," dedi Damla.

Damla'nın sorusu kıkır kıkır güldürdü Yağmur'u.

"Ablan şaka yaptı kızım. Çuka'nın kafası bilgisayar gibi çalışmaya başladı, demek istedi."

"Anlamadım mı sandınız? Ben de şaka yapmıştım."

Bu kez üçümüz birden güldük.

Biz şakalaşıp gülüşürken, Çuka bir taş balta kapıp or-

mana doğru koşmaya başlamıştı bile.

"Bakın..." dedim kızlara. Üçümüz birden dikkat kesildik.

Çuka, günümüzde bulunmayan, dalları palmiye gibi yayvan ama palmiyeden daha geniş olan bir ağaca tırmanmış, dallarını kesmeye başlamıştı. Yeterince kestikten sonra ağaçtan indi. Dalları temizlemeye koyuldu. Anin, hemen yanında sessizce onu izliyordu.

Dalları fazlalıklardan temizledikten sonra, sırtlayıp mağaranın önüne götürdü Çuka. Anin de peşinden yürüdü sessizce.

İlk denediği dal, kırılıverdi. İkinci dal da öyle. Üçüncü dalı tam istediği gibi kıvırmıştı ki, dalın ucu elinden kayıp göğsüne çarptı.

Canı acıyan Çuka, "Ah!" diye bağırdı. Bir eliyle göğsünü ovuştururken, öteki eliyle de, bir ucunu yere bastırarak dalı bir yay gibi esnetmeye başladı. Bunu birkaç kez yineledikten sonra, "Hıııı..." dercesine kafasını sallayıp yeniden dalı kıvırmaya başladı. Bu tez başardı da. Dalı kıvırıp iki ucunu birleştirerek orta boy tencere büyüklüğünde bir tekerlek haline getirdi. İki ucu sıkı sıkıya birbirine bağladı. Sonra gidip yeni yüzülmüş, henüz tam kurumamış bir hayvan postu getirdi. Epeyi uğraşarak postun üstündeki kılları temizledi. Kıllar yeterince temizlendikten sonra, deriyi tekerleğin üstüne gerip, kayıp gevşemeyecek bir biçimde sıkıca bağladı.

O bunlarla uğraşırken, Anin de kış için hazırlanan odunların arasından uygun bir sopa bulup gelmişti. Sopayı Çuka'ya uzattı.

Çuka sopayı deriye vurunca, "pof" diye bir ses çıktı.

"Olmamış..." dedi Anin.

"Olacak ama..." dedi Çuka. Bir an düşündükten sonra az ötede yanmakta olan ateşin başına koştu. Tekerleği ateşe tutarak deriyi kurutmaya başladı. Az sonra sopayla yeniden vurduğunda, "pop" diye bir ses çıktı.

"Oluyor işte."

Çuka, yarım saat kadar deriyi ateşe tutarak iyice kuruttu. Deri kuruyunca, tekerleğin üstünde daha da gerilmişti.

"Vur bakalım..." diye tekerleği Anin'e doğru uzattı Çuka. Sopayı alıp vurmaya başladı Anin. Kulağa hoş gelen, "tam - tam - tam" diye bir ses duyulmaya başladı.

"Gördün mü, oldu işte..."

"Oldu da ne bu?" diye sordu Anin.

"Bu, ses çıkaran bir oyuncak. Ama bir haberleşme aracı olarak da kullanabiliriz. Tıpkı ormandaki kütükleri kullandığımız gibi, bunu çalarak uzaktaki birileriyle haberleşebiliriz."

Çuka Anin'in elindeki sopayı alıp deriye hızlı hızlı vurmaya başladı. Sesi duyan kabile halkı çevrelerinde toplanmaya başlamıştı bile.

"Gördün mü?" dedi Çuka, "Başkanımız kabileyi toplantıya çağırmak için de bundan yararlanabilir. Bu sesi duyan işini gücünü bırakıp alana gelir. Çabucak toplanabiliriz böylelikle."

"Bu oyuncağı sevdim," dedi Anin. Üstü gergin deri kaplı tekerleği Çuka'nın elinden kapıp küçük sopasıyla "tam - tam - tam" diye vurmaya, çıkan sesin temposuna

göre çığlıklar atarak hoplayıp zıplamaya başladı. Çevredeki birkaç çocuk da hemen ona katıldı. Öteki çocuklarla birlikte, keyifle, çığlık çığlığa hoplayıp zıplarken, "Bence, haberleşmeden çok, böyle eğlenmek için kullanabiliriz bunu," diye bağırdı Anin.

Sonradan, çıkardığı sesten ötürü "tamtam" diye adlandırılan, bir haberleşme aracı icat etmişti Çuka. Ama Anin de, Çuka'nın haberleşme amacıyla kullanmayı tasarladığı bu icadını, tam-tam tam-tam diye çalıp çıkan sese göre hoplaya zıplaya dans ederek, günümüzde bile çalgı olarak kullanılan ilk müzik aletini icat etmiş oluyordu.

Kendi zamanımıza, evimize döndüğümüzde kızlar kafalarını kurcalayan bir konuyu sordular bana:

"Baba, bu tamtamı Çuka icat etmedi ki."

"Çocuğuna oyuncak yapan o genç annenin buluşu değil mi bu?"

Onlara iyi bir gözlemci olmanın önemini ve yararlarını anlattım.

"Anne, çocuğu eğlensin diye basit bir oyuncak yapmıştı. Meraklı biri olan Anin Çuka'ya bu oyuncağı gösterdi. İyi bir gözlemci olan Çuka, bu oyuncaktan başka türlü nasıl yararlanılabileceğini buldu. Anin'se, bu yeni buluşu tümüyle başka bir alanda değerlendirdi. Tarihte bunun pek çok örneği var. Örneğin Graham Bell, o dönemde kullanılmakta olan telgraf aygıtını aynı anda birkaç ses birden iletebilmek için geliştirmeye çalışırken, bambaşka bir şeyi, telefonu buldu..."

"Anladııım..." dedi Damla, "annemin boşalmış iplik

makaralarından senin bize araba yapman gibi..."

"Eveeeet..." dedi Yağmur.

"Eh, onun gibi bir şey. Ama ben makaradan araba yapmayı çocukken babamdan öğrenmiştim. Çuka gördüğü bir oyuncaktan, bambaşka bir amaçla kullanmak üzere, tamtamı kendisi geliştirdi. Ben daha önceden bildiğim bir şeyi uyguladım. Çuka'ysa bir yenilik yaptı. Öte yandan, Anin, Çuka'nın bu yeniliğini kendince bir başka yeniliğe dönüştürdü. Yani her ikisi de daha önce bulunmuş bir aleti, farklı amaçlarla kullanmak üzere, çok önemli birer yenilik yapmış oldular. Sanırım burada önemli olan iyi bir gözlemci olup çevremizdeki şeylerin amaçlarının dışında, ama içlerinde gizli olan değişik kullanım alanlarını bulup ortaya çıkarabilmek. Bu açıdan baktığımızda, iplik sarmak için kullanılan makaralardan araba tekerleği yapmak da bir buluştur."

Böylece, tamtamı Çuka'nın icat ettiği konusunda, kızlarla anlaştık.

Ben nicedir elime alamadığım kitabımı almaya gittiğim sırada onlar da, odalarını toplama konusunda kendilerine yardımcı olacak bir buluş yapabilip yapamayacaklarını tartışmaya koyulmuşlardı. Doğrusu bu konuyla hiç ilgilenmediğim için, büyük bir keyifle çayımı içerek kitabımı okumaya koyuldum.

On İkinci Bölüm

Harika bir yaz günü, bahçedeki şezlongumda oturmuş bir yandan güneşlenir, bir yandan kahvemi içip yeni aldığım dergileri okurken, Damla geldi yanıma.

"Babacıııık..."

"Efendim aşkım..."

"Biz var ya... Karain'e hep orada yaz olduğunda gittik."

"Eeee?"

"Bir kerecik de kışın gitsek..."

"Ama kışın çok soğuk olur orası. Her taraf karla kaplı olur. İnsanlar da zamanlarının çoğunu mağaralarında geçirdiklerinden öyle görebileceğimiz ilginç bir şeyler

olmaz gibi geliyor bana."

"Olsuuuuun... Bir kerecik gidelim mi. Görmüş oluruz."

"Tamam. Bir seferinde de kışın gideriz."

"Bugün..."

"Ne?"

"Bugün gidelim."

"Canım sırası mı. Şurada oturmuş kitabımı okuyorum."

"Ama biz hazırlandık bileeee," diye söze girdi bahçeye gelen Yağmur, "annem bize kışlık giysiler çıkardı. Çok üşürsek ısınalım diye bir piknik tüpü bile hazırladık..."

Aslında Karain kabilesinin kışın nasıl yaşayıp neler yaptıklarını ben de pek merak ediyordum.

"Hadi öyleyse, sıkı sıkı giyinin, gidiyoruz," diye bağırdım.

Çığlık çığlığa içeriye koştular: "Anneeeeeee!.. Gidiyoruuuuuuuz!.."

Karain, hiç de alıştığımız gibi değildi. Her taraf bembeyaz karlarla kaplıydı. İnsanın içini donduran soğuk bir rüzgâr esiyordu. Kızlar, yaz sıcağından böyle birdenbire kış ortamına gelmenin heyecanıyla bağırış çığırış kartopu oynamaya kalkıştılarsa da engel oldum. Gürültüleri Karainlilerin dikkatini çekebilirdi.

İlk iş olarak, birlikte getirdiğimiz küçük çadırı kurduk. Görünmesin diye, çadırın her yanını kürek kürek karla örttüm. Az sonra, rüzgârdan korunmuş olarak, çadırın içinden mağarayı izlemeye başlamıştık.

Kardan korunmak için, mağaranın hemen girişindeki

bir kovuğa sığınmış köpeklerden başka kimsecikler görünmüyordu ortalıkta.

Mağara çağında yaşayan insanlar için, kış ayları çok zor geçerdi. Önceden avlayıp tuzlayarak, güneşte ya da ateşte kuruttukları etlerle, yine mevsiminde toplayıp kuruttukları meyvelerden başka hiçbir besinleri olmazdı. Dereler buz tutmuş olduğundan, kolay kolay balık bile avlayamazlardı. Bu gezimizde ilginç bir şeye tanık olabileceğimize inanmıyordum.

Bir süre bekledikten sonra kızlara, "Bakın hiçbir şey olduğu yok. Hadi kendi zamanımıza dönelim," dedim. Dedim ama dinleyen kim. İkisi bir ağızdan karşı çıktılar. Ben de sesimi kesip oturdum.

Önce, çocuklar çıktı mağaradan dışarı. Karda çığlık çığlığa oynaşmaya başladılar. Kartopunun, o zaman da çok sevilen bir oyun olduğunu gördük. Sonra, onların çığlıklarına uyanan büyükler belirdi. Her biri, kendine düşen işi yapmaya koyuldu hemen. Az sonra, Çuka'yı gördük. Sırtında ayı postuna benzer kalın bir kışlık giysi vardı. Çuka'yla birlikte, Anin de çıktı mağaradan. Oynayan çocuklara bakıp onların komik hallerine gülmeye başladılar.

Çocuklardan biri koşarken, aniden yere yuvarlandı. Bir metre kadar kayıp durdu. Kalkmak istiyor, kalkamıyordu. Çuka hemen yardıma koştu. Ne olduğunu o zaman anladık. Çocuğun ayağına karın altında kalmış bir ip parçası dolanmıştı. İpin ucu, yakmak için ormandan çeke çeke getirilen bir kütüğe bağlanmıştı. Kütüğün ağırlığı çocuğun daha fazla kaymasını engellemişti.

İp öylesine dolanmıştı ki çocuğun ayağına, çözebilmek için Çuka'nın bile epeyi uğraşması gerekti. Sonunda çocuk kurtulup arkadaşlarının yanına koştu ama, Çuka hâlâ elindeki ipi evirip çevirerek inceliyordu.

Çuka, "İp niye kayıp gitmedi çocuğun ayağından?" diye konuşurken, yanında beliriveren Anin yanıtladı bu soruyu:

"Çünkü ipin ucu ilmek haline gelmiş, çocuğun ayağına sıkıca dolanmış. Göstermemi ister misin?"

"Göster bakalım."

Anin hemen ipin ucunu kıvırıp bir halka yaptıktan sonra düğümledi. Boşta kalan ucu halkanın içinden geçirdi. İlmek hazırdı. İlmeğin halkasını Çuka'nın bileğine geçirdi ve sertçe çekti. İp Çuka'nın bileğine sıkıca dolandı. Anin ipi gevşetmeden, Çuka bileğini kurtaramazdı.

"Nereden öğrendin böyle ilmek yapmayı?"

Omzunu silkerek yanıtladı Anin:

"Annem kurutacağı etleri böyle ilmekle bağlayıp öyle asıyor. Kayıp da düşmesinler diye. Etler kurudukça, ilmek de sıkışıyor. Böylece hep asılı kalıyorlar."

Çuka elini ipten kurtardıktan sonra, ilmeği alıp o sabah erken uyananlardan birinin canlandırmış olduğu kocaman ateşin karşısına geçti. İlmeği ve ipi incelemeye başladı. Yarım saat kadar sonra kalkıp mağaraya girdi ve az sonra bağırsaktan yapılmış ince iplerle döndü. Ateşin başına geçip Anin'in yaptığı ilmeğin bir benzerini hazırladı. İpin ucunu bir odun parçasına bağladıktan sonra, ilmeği karın içine gizleyip tam ortasına köpekler için ayrılmış kemiklerden bir tanesini yerleştirdi.

Onu yakından izleyen Anin, Dost'un yavrularından birini yanına çağırdı. Köpekle biraz oynaştıktan sonra, ona Çuka'nın, ilmeğin orta yerine koyduğu kemiği gösterdi.

Kemiği gören köpek, kuyruğunu sallaya sallaya oraya koşup kemiği kaptı. Amaaa, işte bu anda Çuka'nın beklediği şey de gerçekleşti. Köpek, kemiği alıp rahatça kemirebileceği kuytu bir yere doğru koşarken, karın içindeki ilmek ayağına sarılmıştı. Köpek kaçmaya çalıştıkça, ilmek ayağını daha sıkı sarıyordu.

"İşte bu!" diye bağırdı Çuka.

Anin hemen koşup yavrunun ayağını kurtardı. Ürkmüş olan yavru, kemiği bırakıp viyaklayarak annesinin yanına koştu.

Çevresindekiler gibi, biz de Çuka'nın "bu!" diye tanımladığı şeyin ne olduğunu anlayamamıştık. Biz ne olabileceğini düşünürken, Çuka mağaraya koştu ve bir kucak dolusu bağırsak ipiyle geldi. Bunlardan, ilmekler yapmaya koyuldu. Ağabeyinin ne yaptığını gören Anin de hemen yardıma koştu. Az sonra ucunda uzunca bir ip parçası bulunan yirmi kadar ilmek hazırlamışlardı. Çuka artan ipleri içeri bıraktı, birkaç parça kurutulmuş et, sebze ve deri bir torbaya doldurduğu yemlerle geri döndü. Anin'le hazırladıkları ipleri de toparlayıp bayırdan aşağı inmeye koyuldu.

Ormanın kıyısındaki düzlüğe indiğinde, hazırladığı ilmeklerin her birinin ucunu, seyrek aralıklarla, ağaçlara bağlamaya başladı.

Birbirinden uzak yerlere bağladığı ilmeklerin kimisi-

nin ortasına kurutulmuş et ya da sebze, kimisinin ortasına torbadaki yemlerden koydu. Sonra da Anin'le birlikte karlarla kaplı bir çalının ardına gizlendi.

Ne olacağını biz de pek merak ediyorduk doğrusu. Çok fazla beklememize gerek kalmadı.

Önce, kanatları yeterince gelişmiş olmadığı için ancak ağaçların alt dallarına kadar uçabilen bir yabantavuğu geldi, ilmeklerden birinin ortasındaki yemleri yemeye koyuldu.

Çuka yemleri öylesine yaymıştı ki, yabantavuğu ister istemez ilmeğin dışına çıkmak zorunda kalacaktı. Ama yürürken karın içine gizlenmiş ilmek de ayağına dolanıp sıkışacağından, tıpkı az önce gördüğümüz çocuk gibi, köpek yavrusu gibi yakalanıp ne kadar çabalasa kurtulamayacaktı.

Gerçekten de öyle oldu. Başlangıçta yabantavuğu ayağına dolanan ilmeği fark etmedi bile. Fark ettiğinde ise çok geç kalmış, Çuka'nın hazırladığı kapana tutulmuştu.

Kapana tutulan yabantavuğunun çığlıkları, başka tavukları da çekti oraya. Soğuk kış aylarında karlara serpilmiş avuç avuç yemi gören yabantavukları, bu yemlerin üstüne atıldılar. Az sonra, onlar da kapana tutulmuş, bağırmaya başlamışlardı.

Yabantavuklarının gürültüsü dikkatini çekmiş olmalı ki, kocaman bir tilki geldi az sonra. Çırpınıp duran tavuklara saldırmaktansa, önce açıkta kendisini bekleyen kurutulmuş etleri afiyetle yemeyi seçti. İlk et parçasını yutup ikinciye yöneldiğinde, ayağına dolanan ilmekle, Çuka'nın kapanına düşmüş oldu o da.

Çuka ve Anin, hazırladıkları kapanlara yakalanmış yabantavuklarıyla tilkiyi ilmeğin ucundaki iplerle yukarıya, mağaraya taşırlarken, "Peki o kurutulmuş sebzeler ne olacak baba?" diye sordu Yağmur.

"Ben de anlamadım gülüm," dedim.

"Ben anladııııım!" diye bağırdı Damla, "Bakın?"

Yabantavuklarının gürültüsü kesilir kesilmez, sebzeli kapanlara iki tavşan yaklaşmıştı. Burunlarını oynatıp havayı koklaya koklaya gelen tavşanları da az sonra Anin mağaraya taşıyordu. Çok iyi bir gözlemci olan Çuka, küçük bir kaza sonucunda, kış aylarında beslenme zorluğu çeken kabilesini doyurabilmek için, avcıların kendisinden binlerce yıl sonra bile kullanacağı tuzak kurarak avlanma yöntemini bulmuştu.

Bugün biz, doğanın dengesinin bozulmaması için hayvanların avlanmasına karşı çıkıyor olsak da, o çağlarda insanların beslenmek için başvurduğu yöntemlerden biri de avlanmaktı ve belki de doğanın dengesi ancak böyle sağlanabiliyordu. Yani o çağdaki koşullar böyle gerektiriyordu...

O gün, biz kendi çağımıza dönene kadar Çuka'yla Anin yirmi kadar yabantavuğu, dört tavşan, üç tane de tilki yakaladılar. Kızlara, "Hadi toparlanın, dönüyoruz..." diye bağırdığım sırada, Anin'in Çuka'ya, "Denesek, köpekler gibi bu tavukları da evcilleştirebilir miyiz acaba?" dediğini duyar gibi oldum.

Ne dersiniz, sizce Anin yabantavuklarını da evcilleştirebilmiş midir?

On Üçüncü Bölüm

Bir gün, koltuğuma oturmuş kitap okurken, Yağmur, "Babacık," dedi; gelip sol yanağımdan bir öpücük aldı.

"Eyvah!" dedim içimden, "Şimdi benden, öyle bir şey isteyecek ki... Hazır ol. Hazırlıklı ol..."

"Babacıııık..." diyerek sağ yanağıma bir öpücük kondurdu Damla da.

"Tamam..." diye düşündüm, "bunlar benim kesinlikle kabul etmeyeceğim bir şey isteyecekler şimdi..."

"Bugün Çuka'yı ziyarete gideceğiz ya..."

"Kim demiş onu? Ben böyle bir söz verdiğimi anımsamıyorum."

"Ama babacıık... Hafta sonları gidiyoruz ya..." diye atıldı Damla.

"Eeee?"

"Bugün de hafta sonu değil mi?"

"Hafta sonuysa ne olmuş..."

"Çuka'yı görmeye gideceğiz..."

"Yoksa gitmeyecek miyiz?"

Dayanamayıp kahkahayı patlattım. Beni kandırmaya çalışırken suratları öylesine şirinleşmişti ki, gülmemek elde değildi.

"Hadi toparlanın..." dedim her zamanki gibi.

"Biz hazırııııız!.." diye bağırdılar yine her zaman olduğu gibi.

"Babacıık..." dedi Yağmur, "biz hep birkaç hafta sonraya gidiyoruz. Şimdi birkaç yıl sonraya gitsek olur mu? Çuka'nın icatlarının sonuçlarını görmüş oluruz böylece."

"Ablamın bu düşüncesi çok güzeeeeel!"

"Bence de hoş olur. Hadi öyleyse, zaman bisikletinin bilgisayarını son gittiğimiz tarihten iki yıl sonraya ayarla."

Az sonra her zamanki yerimizdeydik. Sabahın erken bir saati olduğundan, henüz kimsecikler uyanmamıştı. Anin'in köpekleri bile, mağara girişinde uyuyorlardı. Çevreyi iyice inceledik. Pek bir değişiklik olmamış gibi görünüyordu. Birden Damla kolumu dürttü.

"Baba, suya bak."

Suyun aktığı yere, yanlamasına kesilmiş kocaman bir su kabağı konmuştu. Hiç bu kadar büyük su kabağı görmemiştim doğrusu. Akan su, kabağın içinde birikiyordu. Fazla suyun akabilmesi için kabağın sapı hafifçe aşağıya

doğru eğilmişti. Su oradan, topraktan yapılmış bir yola dökülüyordu. Bu yol, bayırın altındaki düzlüğe kadar iniyordu. Düzlükte, kocaman bir mısır* bahçesi vardı. Tepeleri püsküllü mısır koçanlarını bulunduğumuz yerden bile kolaylıkla görebiliyorduk.

"Yaşasıın!" diye bağırdı Yağmur, "Sudan yararlanıp mısır yetiştirmeyi öğrenmişler."

Karainlilerin bu gelişimi gerçekten üçümüzün de çok hoşuna gitmişti. Bu kez Yağmur, mağaranın girişinin az ötesinde bulunan kayanın üstüne dizilmiş mısırları gösterdi. Belli ki onları kurutmak için oraya koymuşlardı.

"Artık yalnızca av hayvanları ve topladıkları meyvelerle, tohumlarla, köklerle yetinmek zorunda değiller. Ne güzel değil mi baba..."

Biz çevreyi inceler, kendi aramızda konuşurken, birkaç küçük çocuk fırladı mağaradan. Önce, mağaranın önünde, suyun aktığı yere koşup kana kana su içtiler.

Çocuklar su içerken, Çuka'nın tepedeki göletten mağaranın önüne su getirebilmek için kamışlardan oluşturduğu kanal dikkatimi çekti. O gün Çuka'nın örgütlediği çocukların aceleyle topladığı kamışlardan daha kalındı şimdikiler. Belli ki, kamışlığın daha bol su alan bir kesiminden, daha kalın kamışlar kesilerek yenilenmişti kanal. Şimdi daha çok su geliyordu mağaranın önüne.

Su içmeyi bitiren çocuklar, bir parça koşuşturduktan sonra, bayırın başına geçip taş atma yarışına başladılar.

---

* Mısır, Amerika kıtasında yetişen ve Avrasya'ya 15. yüzyılda getirilen bir bitki. Ateşte pişirme kolaylığı nedeniyle, yazar özgürlüğümü kullanarak, mısırı Karain'de yetiştirmekte bir sakınca görmedim.

O sırada, Çuka mağaradan çıktı. İki yılda, boyu uzamış, tam bir delikanlı olmuştu. Güçlü kolları hemen dikkati çekiyordu. Gülümseyerek çocuklara baktı. Tam yürüyüp su içmeye gidecekti ki, bir şey dikkatini çekmiş gibi durdu. Çocuklara yaklaşıp onları izlemeye başladı.

"Babaaaaa, Çuka'nın kıyafetine bak," diye fısıldadı Damla.

Çuka, her zaman beline sarıp yandan bağladığı bir post parçası yerine şimdi, büyük bir posttan bedenine göre kesilip dikilmiş bir giysi giymişti. Belli ki Çuka'nın mızrağı icadından sonra büyük boy hayvanları daha kolay avlıyorlardı ve onların postlarından, kendilerine daha düzgün kıyafetler yapmayı öğrenmişlerdi. Gerçekten de, sonradan mağaradan çıkan herkesin kılığı daha önce gördüklerimizden çok farklı, çok daha düzgündü.

İki yılda gerçekleşen bu değişiklikler bizi pek sevindirmişti.

"Baba, Çuka hâlâ taş atan çocukları izliyor," diye fısıldadı Yağmur.

Gerçekten de Çuka gözlerini onlardan ayırmıyordu. Az sonra gidip irice birkaç taş topladı.

İlk taşı fazla güç harcamadan, öylesine savurdu. İkinci taşı biraz daha fazla güç harcayarak savurdu. Taş, ilkinden daha ileriye gitti. Üçüncü taşı bütün gücüyle savurdu. Taş, çok daha ileriye gitti. Bu kez yeni bir şeyi denedi Çuka. Dördüncü taşı, kolunu hızla çevire çevire savurdu. Dördüncü taş, üçüncüsünden çok daha uzağa gitti. Çuka bir taş daha aldı ve bu kez, kolunu bütün gücüyle, bir pervane gibi çevirerek fırlattı taşı. En uzağa giden bu taş

olmuştu. Bu arada mağaradan çıkan Anin, sessizce gelip onun yanına dikilmiş, izlemeye başlamıştı.

Boyu uzamıştı Anin'in de. Doğrusu pek güzel bir kız olmuştu. Çuka, mağaranın önünde düşünceli düşünceli, bir ileri bir geri yürümeye başlayınca, Anin de onu izlemeye koyuldu. Böylece ikisi birden, bir süre gidip geldiler. Bir ara Anin Çuka'nın eteğini çekiştirerek onu bayırın başına götürdü. Yerden iki taş parçası aldı. İlkini, kolunu havaya kaldırarak bütün gücüyle fırlattı. İkinci taşı ise, kolunu aşağıdan, bir sarkaç gibi sallayarak savurdu. İkinci taş, ilkinden daha uzağa düşmüştü.

Aynı şeyi bir kez de Çuka denedi. Kolunu aşağıdan sallayarak savurduğu taş, daha uzağa gidiyordu. Çuka bunu birkaç kez denedi. Kolunu aşağıdan sallayarak savurduğu taş, her seferinde daha uzağa gitti.

Çuka yeniden ileri geri yürümeye başladı mağaranın önünde. Belli ki, bir sonuç çıkarmaya çalışıyordu bu olaydan. Acaba niye alttan savrulan taş, yukarıdan fırlatılan taşa oranla daha uzun yol alıyordu? Taşı daha uzağa fırlatmanın başka bir yolu olabilir miydi? Çuka şimdi bunları düşünüyordu.

Birden heyecanla fırladı yerinden. Odunların bulunduğu yere koştu. Uzun bir dal seçti kendine. Dalın bir ucunu, üstüne taş konabilecek biçimde düzleştirdi. Düzleştirdiği yere bir taş koyarak fırlatmayı denedi. Her seferinde taş ya kayıp yere düşüyor ya da fırlatmak istediği yerden çok farklı bir yere, üstelik yakına düşüyordu.

Çuka bu sefer, taşı sopanın ucunda tutacak bir düzenek oluşturmaya çalıştı. Taş kaymasın diye dalın ucuna

bir deri parçası bağladı. Olmadı. Deriyi uzun tutup fırlatmazdan önce taşın üstünü örttü. Yine olmadı. Taşı uzun bir ot parçasıyla dalın ucuna bağladı. Taş yukarıya doğru öyle bir fırladı ki, az kalsın başına düşüyordu.

Biz, bu sorunu nasıl çözeceğini merakla bekliyorduk. Bir dal yerine ip kullanma önerisi Anin'den geldi. Anin'in getirdiği, bağırsaktan yapılma bir ipi taşa sarıp öyle savurmayı denedi Çuka. Bu yolla, taş daha uzağa gidiyordu ama, üstüne sarılan ip açıldığı anda, ne yöne gideceği denetlenemiyordu. Oysa Çuka, taşı hem uzağa hem de istediği yere atma çabasındaydı. Ne var ki, bunca çabadan sonra bir şeyi öğrenmişti. İpe sarılı taş, istenilen yere gitmese bile, dalın ucundaki taştan daha uzağa fırlatılabiliyordu.

Çuka bir sürü taş toplayıp bayırın başına geldi. Kolunu yukarıdan aşağıya çevire çevire taşları fırlatmaya başladı. Her seferinde kolunun ve elinin hareketlerine bakıyordu. Kolu dönerek atacağı taşa hız kazandırırken, eli, taşın yanlış zamanda ve yanlış yöne fırlamasını önlüyordu. Bunu anladığı anda, aradığı çözümü de buldu. Ona bir kol ve bir de el gerekliydi. Ama, yapabileceği "el"in kendisininki gibi taşı tutan parmakları olmayacağından, taşı kavrayabilecek bir düzenek yapması gerekiyordu. Bir an düşündükten sonra, kararını verdi.

Kol boyunda iki parça ip kesti. Bunların birer ucuna el kadar bir deri parçasını sıkıca bağladı. İplerin iki ucunu birden tuttuğunda, deri parçasının içine koyduğu taşı istediği yönde, istediği hızla çevirebiliyordu.

Bayırın tepesindeki yerini aldı. İplere bağladığı deri

parçasının içindeki taşı olanca gücüyle çevirmeye başladı. Yeterince hızlandıktan sonra, iplerden birini bırakıverdi. Dönmenin hızıyla ipin ucu ileri doğru gitmiş, deri, tıpkı bir elin açılması gibi açılmış, içindeki taş da olanca hızıyla fırlamıştı. Taş, şimdiye kadar attığı taşların hepsinden çoooook daha uzağa ve tam da istediği yöne gitmişti.

Üçümüz heyecanla Çuka'nın ne yapacağını beklerken, bir çığlık bizi yerimizden hoplattı.

"Yaşasıııııın! Başardııııın!" diye bağırıyordu Anin. Doğrusu ya, aynı şekilde bağırmamak için biz de kendimizi zor tutuyorduk.

Birkaç denemeden sonra Çuka, taşı tam istediği yöne ve istediği noktaya fırlatmayı öğrendi. Bu denemelerden zararlı çıkan, bayırın altındaki çam ağaçlarından biri oldu. Çuka, bu yeni aleti kullanmayı tam olarak öğreninceye kadar, o çam ağacının gövdesine en az yirmi taş fırlattı.

Çuka, tavşan gibi, keklik gibi küçük av hayvanlarını uzaktan avlayabilecekleri sapanı icat etmişti. Bu yeni aletiyle, kendilerine saldırmaya niyetlenen büyük hayvanları da yanlarına yaklaşmadan kovabilirdi.

Karain'deki bu güzel gelişmeler, hele hele Çuka'nın sapanı icat etmesi üçümüzü de çok heyecanlandırmıştı. Orada biraz daha kalsaydık, birileri attığımız çığlıkları duyabilirdi.

"Toparlanın gidiyoruz," dedim kızlara.

"Ama babaaaa!.. Biraz daha kalsak... N'oluuuuur..." diye karşı çıkmalarını duymadım bile. Baba dediğin, gerektiği zaman kararlı ve sert olmalı.

On Dördüncü Bölüm

Kızlarla Karain'i ilk ziyaretimizden bu yana, Çuka'nın buluşlarıyla, Karain'deki yaşam epeyi değişmiş, gelişmişti. Her gidişimizde değişik yeniliklerle karşılaşıyorduk. Aslında bizim bildiklerimiz, yalnızca onları izlemeye gittiğimiz zaman görebildiklerimizdi. Oysa, örneğin son gidişimizde, kılıkları değişmiş, daha düzenli olmuştu. Bu giysileri hazırlayabilmek için, bugün bizim "dikiş iğnesi" dediğimiz aletin bir benzerini yapmış olmalıydılar.

Yine son gidişimizde bir mısır bahçesi görmüştük. Bunu gerçekleştirebilmek için, bitkilerin tohumdan yetiştiğini, tohumları toprağa ekip suladıklarında, aynı bit-

kiden yetiştirebileceklerini öğrenmiş olmalıydılar. Bu gelişimlerini izlemek bizi çok heyecanlandırıyordu.

O güne kadar, Karain'e yaptığımız geziler gizli kalmıştı. Kızlar da ben de gizliliğe çok büyük bir önem vermiş, oradan ayrılırken geride hiçbir iz bırakmamaya gayret etmiştik. Doğrusu, bunda başarılı da olmuştuk. Amaaaaaa!..

Ama bir şeyi unutmuştuk: Anin'in evcilleştirdiği köpekleri.

O hafta sonu, yine zaman bisikletine atlayıp sabahın erken bir saatinde, her zamanki yerimize yerleştik. Neler olacağını, bu kez ne gibi olaylara tanık olacağımızı merakla beklemeye koyulduk. Anin'in "Dost" adını verdiği köpek, biz her zamanki kayamızın ardına yerleşir yerleşmez uyandı. Havayı koklamaya, tedirgin bir biçimde sağa sola koşmaya başladı.

Bilirsiniz, köpekler çok iyi koku alır. Bizim, kendi çağımıza özgü kokularımız, Dost'un alışmış olduğu kokulardan çok değişik, üstelik çok da güçlü olmalıydı. Belli ki bizim kokumuzu almıştı. Ama biz, Dost'un tedirginliğinin nedenini anlayamamıştık. Dost kesik kesik havlamaya başladı. Az sonra öteki köpekler de havlamaya başladı.

Mağaranın kapısından ilk fırlayan Çuka oldu. Ardından da Anin. Çuka, köpeklerin nedensiz yere havlamayacaklarını öğrenmiş olmalıydı. Büyük bir dikkatle çevreyi izlemeye başladı. Çuka'nın mağaradan çıkmasıyla birlikte, köpekler bulunduğumuz yere doğru koşmaya başlamıştı. İşte o zaman Dost ve öteki köpeklerin bizim kokumuzu aldığı için havlamaya başladığını anladık.

Mağara girişinin hemen kenarında duran mızraklardan birini kapan Çuka köpeklerin ardından koşmaya başlamıştı bile. Sonra da, köpeklerin sesine uyanan başkaları onu izlemeye başladı.

Neyse ki mağaradan epeyi uzaktaydık. Hemen zaman bisikletini çalıştırıp onların bize kolay kolay ulaşamayacağı kadar yüksek bir tepeye kaçtık. Daha önce bulunduğumuz yere gelen köpekler boş yere ortalığı koklayıp durdular, Yürüyüp gitmiş olsaydık, mutlaka izlerimizden bizi bulurlardı, ama zaman bisikletiyle "hop" diye yer değiştirdiğimiz için, ilk gizlendiğimiz yerde dolanıp durdular.

Yarım saat kadar sonra, Karain'de köpekler eski yerlerinde uyuklamaya başlamış, herkes işinin başına gitmişti. Ama Çuka ile Anin ortalıkta görünmüyordu.

"Kızlar, az daha yakalanıyorduk. Bundan sonra çok dikkatli olmalıyız, yoksa bu köpeklerden kurtulamayız," dedim.

"Kurtulmuş sayılmayız," dedi Yağmur.

"Yok yok, tam zamanında kaçtık oradan."

"Oradan kaçtık ama buradan kaçamayacağız," dedi Damla.

Ben hâlâ dürbünle mağaraya bakıp Çuka'yla Anin'nin nerede olabileceğini araştırıyordum.

Kolumu dürttü Damla.

"Güzelim, dürtüp durmasana. Çuka'yla Anin'i bulmaya çalışıyorum."

"Boşuna uğraşıyorsun. Çünkü senden önce, onlar seni buldu."

"Ne?"

Dürbünü gözlerimden indirdiğimde, karşımda Çuka'yı gördüm. Arkasında da Anin vardı elbette. Bir an düş gördüğümü sandım ama hayır. İkisi de karşımda duruyordu.

Yağmur bir kahkaha attı.

"Köpekleri atlattık ama Çuka'yla Anin'i atlatamadık baba."

Ben şaşkın şaşkın bakınırken, kızlar benim halime kıkır kıkır gülmeye başladı.

Çuka'nın elindeki mızrak fırlatılmaya hazırdı. Kızların güldüğünü görünce, kolu aşağıya indi. Anin de gülmeye başlamıştı. Yan tarafına, yere bıraktı elindeki mızrağı Çuka.

"Ben sizi gördüm." dedi, "Siz yabancısınız. Ama düşman değilsiniz. Siz dostsanız, ben de dostum..."

Olduğum yerde donakalmıştım. Hiçbir şey söyleyemiyordum. Bu sırada Damla, kendi yaşıtı olan Anin'e doğru koşup ona sarıldı.

"Aniiiiiin!.. Ben seni çok seviyorum."

İki küçük kız kendi aralarında fısır fısır konuşmaya başladılar. Hemen ardından Yağmur da onlara katıldı. Bense, korkuyla karışık bir duygu içinde Çuka'ya bakıyordum.

"Siz dostsanız, biz de dostuz..." diye yineledi Çuka.

"Biz dostuz Çuka..." diyebildim birkaç saniye sonra.

"Öyleyse niye gizleniyordunuz?" diye sordu Çuka.

"Biz çok uzaktan geliyoruz. Size zarar vermek istemedik."

"Siz dostsanız, bize zarar vermezsiniz," dedi Çuka. "Gelin, mağaramıza gidelim. Sizi kabilemle tanıştırayım."

En korktuğum şey başımıza gelmişti sonunda. Karainlilerin, bizim varlığımızı öğrenmeleri bile, insanlık tarihinin akışını değiştirebilirdi. Geriye döndüğümüzde hiç bilmediğimiz, bize tümüyle yabancı bir dünya ile karşılaşabilirdik. Bunu Çuka'ya nasıl anlatabileceğimi hiç bilmiyordum. Yine de, elimden geldiğince yalın bir biçimde anlatmaya çalıştım. Burada bizim neden olabileceğimiz en küçük bir değişikliğin, yüzyıllar içinde çok daha büyük değişikliklere yol açabileceğini, böyle bir şeyin olmasını da istemediğimizi anlattım.

Akıllı bir çocuk olan Çuka, söylediklerimin hepsini anladı sanıyorum.

Yağmur dehşet içinde dinledi anlattıklarımı.

"Baba, şimdi tüm gelecek, tüm insanlık tarihi değişecek mi?" diye sordu korku içinde.

"Şimdi korkmayı bırak..." diye sakinleştirdim onu. "Eğer hiçbir değişikliğe neden olmazsak, tarihin akışını bozmuş olmayız. Bunu sonra düşünürüz. Şimdi, madem Çuka'yla tanıştık, bu dostluğun tadını çıkaralım."

Yağmur yeniden Damla'yla Anin'in yanına döndü. Üç kız hemen kaynaşmış, az ötede bıcır bıcır konuşmaya başlamıştı. Çuka'ysa, üstümüzdeki kıyafetlerden zaman bisikletine kadar her şeyi büyük bir merakla inceliyordu. Sonra bizim çağımıza ilişkin bir sürü soru sordu. Anlattıklarımın pek çoğunu anlamıyordu ama büyük bir ilgiyle dinliyordu.

Dürbünü nasıl kullanacağını gösterdiğimde, ilkin tokat yemiş gibi irkildi. Mağaranın önündeki insanların birdenbire bu kadar yakınına gelmesi çok korkutmuştu onu.

İlgi duyacağına inandığım, çakmak, el feneri, çakı gibi şeyleri gösterdim ona. Başlangıçta ürküyordu ama korkusu hemen geçiyordu. Eline alıp kendisi de denemek istiyordu. En çok ilgisini çeken şeylerden biri çakı olmuştu. Uzun uzun inceledi onu. Bir dal koparıp dikkatle yonttu. Yerden mızrağını alıp onun ucuyla karşılaştırdı.

Anin kızlarla konuşmasını sürdürüyordu ama gözü benim Çuka'ya gösterdiğim araç-gereçteydi. O da merakla bakıyordu daha önce benzerini hiç görmediği bu eşyalara.

Bense, bir yandan Çuka'nın sorularını yanıtlarken, bir yandan da bu tanışmanın tarih üstünde olabilecek etkilerini nasıl önleyebileceğimizi düşünüyordum.

Belki bizim Çuka'yla karşılaşmamız, insanlık tarihindeki gelişim sürecinin bir parçasıydı. Ama böyle bir tehlikeyi göze alamazdık. Aklıma bir fikir geldi: Eğer köpeklerin kokumuzu aldıkları zamandan birkaç dakika öncesine dönüp oradan hemen kendi çağımıza dönersek, şu anda Çuka'yla yaşadıklarımız hiç yaşanmamış olacaktı. Yani bir anlamda zamanı tersine çevirip yine kendi akışına bırakmış olacaktık.

Çuka'ya ve kızlara bu düşüncemi anlattım.

"Yani sizi ve bu güzel şeyleri hiç görmemiş gibi mi olacağım?" diye sordu Çuka üzüntüyle.

"Evet Çuka. Doğrusu da bu."

"Ama sizler bizi anımsayacaksınız, değil mi?"

"Evet..."

"O zaman belki ileride bir gün ben de sizi anımsayabilirim."

Ona yaşanmamış bir şeyin anımsanamayacağını, biz zamanı yeniden eski düzenine soktuktan sonra hiçbir şeyi anımsamayacağını anlatamazdım. Ayrıca buna gerek de yoktu.

"Belki Çuka," dedim.

Onlarla vedalaştık. Baktım, Anin'in gözleri yaşarmıştı.

"Keşke ben de sizinle gelebilsem..." dedi üzüntüyle, sonra arkasını dönüp yürümeye başladı.

Yağmur zaman bisikletinin bilgisayarını tam dediğim zamana ayarladı. Az sonra, ilk geldiğimiz noktadaydık. Çuka ve Anin yanımızda yoktu. Her şey ilk geldiğimiz andaki gibiydi.

Önce mağaranın önünde uyuklayan Dost uyandı. Havayı koklamaya, tedirgin bir biçimde sağa sola koşmaya başladı. Yağmur'a bilgisayarı hemen kendi zamanımıza ayarlamasını söyledim.

Dost kesik kesik havlamaya başladı. Az sonra öteki köpekler de ona katıldı.

Mağaranın kapısından ilk fırlayan Çuka oldu. Ardından da Anin. Çuka, büyük bir dikkatle çevreyi izlemeye başladı. Çuka'nın mağaradan çıkmasıyla birlikte, köpekler bulunduğumuz yere doğru koşmaya başlamıştı. Yağmur hemen zaman bisikletini çalıştırdı. Az sonra evimizdeydik.

"Hoş geldiniiiiiz..." diye mutfaktan çıktı annemiz, "Bu seferki yolculuğunuz nasıl geçti bakalım?"

Sesimizi duyan Bambi havlayarak gelip kızların üstüne atıldı.

Üçümüz birden rahat birer soluk aldık. Tarihte herhangi bir değişikliğe neden olmadığımızı anlamıştık.

Kızlar, Çuka ve Anin'le karşılaşmamızı heyecan içinde annelerine anlatırken, gazetemi alıp bahçedeki şezlonguma kuruldum. Daha fazla heyecan istemiyordum. Şöyle bir çevreye bakınıyordum ki, donakaldım. Bizim bahçenin üst tarafındaki kocaman yaban incirinin gövdesinden çıkan yalnızca üç kalın dal vardı. Oysa ben dört diye anımsıyordum. Çok heyecanlanmıştım. Zamanın akışında hiçbir değişiklik yapmadık diye sevinirken, bizim inciri bile etkileyecek bir değişiklik yapmışsak, kim bilir dünyanın başka yerlerinde neler değişmişti.

"Eliiiiiif!" diye bağırdım.

"Ne oluyor?" diyerek kızlarla birlikte geldi Elif. Herhangi bir söz söyleyecek gücüm kalmamıştı. Elimle koca inciri işaret ettim.

"Haaa, o mu?.." dedi. "Arkadaki büyük dal çürümeye başlamış. Bir kaza olmasın, birinin tepesine yıkılmasın diye bugün siz yokken kestirdim."

Kesik yer arkada kaldığı için görememiştim anlaşılan. Durumu öğrenince şezlonga yığılıverdim.

Yağmur'la Damla, neden bu kadar heyecanlandığımı anlamıştı. Öyle bir kahkaha kopardılar ki sesleri herhalde mahallenin öteki ucundan duyulmuştur.

Onlar güledursunlar... Ne olur ne olmaz diye ben he-

men içeriye koşup elime geçen ilk tarih kitabını karıştırmaya başladım. Tarih kitabındaki her şey, benim bildiklerime uyuyordu. O zaman rahatladım.